

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาวสิริวัลลี พุกษาอุดมชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

SUCCESS FACTORS OF DON FAEG ELDERLY CLUB, NAKHON PATHOM PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Arts Program in Public and Private Management
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2016
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลคอนแฝก จังหวัดนครปฐม” เสนอโดย นางสาวสิริวัลย์ พุกษาอุมชัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.สวรรรยา ธรรมอภิพล

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุทิสภา ลุ่มบุตร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สวรรรยา ธรรมอภิพล)

...../...../.....

57601722: สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ/ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก/การดำเนินงาน/แรงจูงใจ

สิริวัลย์ พุกษาอุตมชัย: ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล. 82 หน้า.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก คณะกรรมการบริหารชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก รวม 16 คน ทำการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการ วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา และนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานของชมรมฯ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก 1) การวางแผนกิจกรรมโดยจัดประชุมคณะกรรมการฯ เป็นประจำทุกเดือน 2) การจัดหน่วยงานมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน 6 หน่วยงาน ได้แก่ รพ.สต.ดอนแฝก อบต.ดอนแฝก อาสาสมัคร ชมรมผู้สูงอายุ ฝ่ายปกครอง และตำรวจชุมชน 3) การจัดบุคลากรมีจำนวนที่เหมาะสม 4) การอำนวยความสะดวกในการสั่งการและประสานงานไปยังฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง 5) การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก 6) การรายงานผลการปฏิบัติงานทางวาจาเป็นประจำทุกเดือน และ 7) ด้านงบประมาณ ทั้งจากอบต.และจากภายในชมรมฯเอง ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มาจาก 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านผู้นำชมรม มีภาวะความเป็นผู้นำ มีจรรยาบรรณ มีจิตอาสา ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ เล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก 2) ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมา 3) ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี โดยร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคสังคม 4) การดำเนินงานตามข้อบังคับ สำหรับแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมฯ มาจาก ปัจจัยภายใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ ความชอบและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอก 4 ปัจจัย ได้แก่ การบริการตรวจสอบสุขภาพ กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการ การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค และการยอมรับทางสังคม

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาของชมรมผู้สูงอายุ อีกทั้งชมรมผู้สูงอายุแห่งอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของชมรมต่อไป

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

57601722: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEYWORDS: ELDERLY / DON FAEG ELDERLY CLUB / OPERATIONAL / MOTIVATION

SIRIWAN PRUKSAUDOMCHAI: SUCCESS FACTORS OF DON FAEG ELDERLY CLUB,
NAKHON PATHOM PROVINCE. THESIS ADVISOR: SAWANYA THAMMA-APIPON, Ph.D. 82 pp.

This study aimed to determine operational success factors of Don Faeg Elderly Club and motivation of the elderly to participate in Don Faeg Elderly Club. The data was collected by participatory observation and in-depth interviews with executives and officials in Don Faeg Sub-district Administration Organization, the board of directors, club members, staffs of Don Faeg Tambon Health Promoting Hospital and volunteer staffs of Don Faeg Village in a total of sixteen people. The data was checked its completeness and accuracy by triangulation method as well as analyzed, concluded and presented in a form of description.

The study results indicated that the operations of the club consisted of these descending seven steps: 1) Planning activities by holding monthly meeting with the board of directors 2) Organizing Arranging six agencies with clear organizational structures and responsibilities, including Don Faeg Sub-District Hospital, Don Faeg Sub-district Administration Organization, volunteers, elderly club, administration and community police 3) Staffing Arranging an appropriate number of people 4) Directing and coordinating to various parties for completeness of the operations 5) Coordinating between internal and external departments 6) Reporting verbal performance on a monthly basis and 7) Budgeting Receiving budgets from both Sub-district Administration Organization and the elderly club. The operational success factors of Don Faeg Elderly Club derived from four factors as follows: 1) A club leader who had leadership, ethic, volunteer spirit, worked with a sacrifice and focused on benefits of the elderly mainly 2) Self-reliance by finding a funding source to support activities of the club at all times 3) Effective coordination with partners by collaborating between government agencies, local agencies and social sectors 4) Implementation following regulations. The motivation to participate the elderly club derived from four factors including interest, needs, preferences and sense of self-esteem. The motivation from four external factors were including health check service, activities that meted the needs, consumer goods sponsorship and social acceptance.

These study results are beneficial to Don Faeg Elderly Club and can be applied to improve performance to gain maximum benefits and efficiency. Also, it can be adopted in organizations involved to support and create development opportunities for other elderly clubs. Moreover, elderly clubs can apply these findings to their operations afterwards.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2016

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความอนุเคราะห์ และการสนับสนุนจากบุคคล
ทั้งหลายเหล่านี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เสรี วรพงษ์ และอาจารย์ ดร.สุทิสรา ลุ่มบุตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ และ
ชี้แนะแนวทางในการดำเนินการวิจัยตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก
คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เจ้าหน้าที่
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝกทุกท่านที่ได้
สละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง และเพื่อน ๆ ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญ
ในการสนับสนุน และช่วยเหลือตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

สารบัญ

หน้า		
บทคัดย่อภาษาไทย.....		ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....		จ
กิตติกรรมประกาศ.....		ฉ
บทที่		
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
	ขอบเขตการศึกษา.....	3
	ขั้นตอนของการศึกษา.....	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	7
	แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	16
	แนวคิดความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ.....	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
	เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่.....	31
	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	32
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
	ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก	34
	การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก	38
	ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก.....	47
	แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก.....	50
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	57
	สรุปผลการศึกษา	57
	อภิปรายผลการศึกษา	63
	ข้อเสนอแนะในการศึกษา.....	71
	รายการอ้างอิง	73
	ภาคผนวก.....	79
	ประวัติผู้วิจัย.....	82

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่จำนวนผู้สูงอายุทั้งของโลกและของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข และการบริการด้านสาธารณสุขที่กระจายไปอย่างทั่วถึง รวมถึงความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวที่ส่งผลให้อัตราการเกิดของประชากรลดลงตามลำดับ จากร้อยละ 3.2 ในช่วงก่อน พ.ศ. 2513 เป็นร้อยละ 1.05 ในพ.ศ. 2543 และคาดว่าอนาคตแนวโน้มอัตราการเกิดของประชากรจะลดเหลือเพียงร้อยละ 0.53 ในพ.ศ. 2563 ทำให้พีระมิดประชากรฐานกว้างมาเป็นพีระมิดประชากรฐานแคบ ซึ่งจะคล้ายกับประเทศที่พัฒนาแล้ว และอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น โดยพบสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.7 จากปี พ.ศ. 2550 เป็น ร้อยละ 14.9 ในปี พ.ศ. 2557 (พูนสุข สีสะปะดล : 2550)

ประเทศไทยได้เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) เมื่อปี พ.ศ. 2548 โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุ ร้อยละ 10.5 ของประชากรทั้งหมด (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2548:4) และจากสถิติจำนวนประชากรผู้สูงอายุล่าสุดในปี พ.ศ. 2557 พบจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) และมีแนวโน้มเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (aged society) เมื่อจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีมากถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2564 หรือในอีกเพียง 7 ปีข้างหน้า และคาดว่าจะเป็ นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในอีกไม่ถึง 20 ปีข้างหน้าเมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วน ถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2557:24)

จากการที่ประเทศไทยได้มีอัตราการเพิ่มของประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นทุกปี ทำให้เกิดปัญหาหลัก ๆ 3 ประการ ประการแรก คือ ปัญหาสุขภาพ เนื่องจากเมื่อมีอายุมากขึ้นสุขภาพจะเริ่มเสื่อมโทรมลง เกิดโรคภัยไข้เจ็บ จึงจำเป็นต้องมีผู้ดูแลเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิด โดยหากิจกรรมที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อผู้สูงอายุจะได้ลดความตึงเครียดได้ ประการที่สอง ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เมื่อโครงสร้างของประชากรเปลี่ยนไปมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากขึ้นขณะที่มีวัยทำงานเท่าเดิมหรือลดลง จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการผลิต ทำให้การผลิตและกำลังแรงงานน้อยลง การผลิตลดน้อยลงหรืออุปทานแรงงานลดลงซึ่งอาจจะส่งผลทำให้ค่าแรงสูงขึ้นได้หรือเกิดการขาดแคลนแรงงาน และเมื่อมีวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการลงทุนน้อยลง วัยสูงอายุหรือวัยเกษียณขาดรายได้หรือมีรายได้น้อยลง ในขณะที่วัยทำงานต้องรับภาระมากขึ้นทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น สำหรับภาครัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการมากขึ้นเพื่อบริการสังคมทางด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ

และต้องเพิ่มงบประมาณรายจ่ายเพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ถูกทอดทิ้งมากขึ้น ขณะที่งบประมาณรายได้ลดลง เก็บภาษีรายได้น้อยลงเนื่องจากมีวัยผู้สูงอายุซึ่งไม่มีรายได้มีส่วนที่มากขึ้น และที่สำคัญคือ ปัญหาทางสังคม แม้ว่าผู้สูงอายุในสังคมไทยจะได้รับการเคารพนับถือจากลูกหลาน แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สนใจและไม่สามารถพัฒนาความรู้เพิ่มเติมให้ทันยุคสมัยได้ ด้วยเหตุนี้จึงมักถูกมองว่าเป็นบุคคลล้าหลังหรือไม่ทันสมัยในสายตาของลูกหลาน และทำให้มีปัญหาในการเข้าสังคม ซึ่งตรงนี้เองทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าการตนเองไม่มีคุณค่า เป้าหมายชีวิต ซึมเศร้า ขี้บ่น ใจ ฉะนั้น ปัญหาทางสังคมจึงเป็นปัญหาหลักที่ภาครัฐให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามความสนใจ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวและเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และการคุณค่าในตนเอง ทำให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

สำหรับการรวมกลุ่มในรูปแบบของชมรมผู้สูงอายุ เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถมาแก้ปัญหาผู้สูงอายุได้เกือบทุกด้าน เพราะเมื่อผู้สูงอายุมารวมตัวกันจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพูดคุยกัน จะช่วยแก้ปัญหาความซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวในบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าชมรมผู้สูงอายุมีกิจกรรมให้ทำร่วมกันอย่างหลากหลายก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตดีขึ้น เช่น กิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ กิจกรรมนันทนาการ หรือการประกอบอาชีพใหม่ให้กับผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สูงอายุก็จะเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จของการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ (พรรณธิดา บุญพิทักษ์, 2548:5) ความสำคัญอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุประสบผลสำเร็จ คือ การส่งเสริม สนับสนุน บทบาทของผู้สูงอายุ ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันกับบุคคลทุกวัย โดยมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุเป็นหลักของการพัฒนา เปลี่ยนสภาพจากผู้รอรับ เป็นผู้คิด ผู้ทำ และรับผลประโยชน์เอง ทำให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่า ศักดิ์ศรี และเป็นภูมิปัญญาของสังคม ซึ่งที่ผ่านมาหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ตอบรับนโยบายและแผนดังกล่าว ด้วยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ และกิจกรรมหนึ่งที่ดีที่มีความจำเป็นในการก่อเกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนา นั่นคือ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการรวมตัวกันเองของผู้สูงอายุ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (พรรณธิดา บุญพิทักษ์, 2548:5) ดังนั้น การส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุโดยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุได้กระทำขึ้นโดยเริ่มจากตัวของตัวเองเป็นสิ่งที่สะสมมาจากประสบการณ์ที่ใช้เวลานาน เกิดการเรียนรู้ในการฝึกทักษะเพื่อก่อให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับตนเอง ทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในศักยภาพ

ของตนที่จะบรรลุให้ถึงคุณค่าของตน และรู้สึกว่าเป็นผู้มีสมรรถภาพทางความคิด เกิดการพึ่งพาตนเอง มีความสามารถที่ทำให้ตนเองเกิดความภาคภูมิใจกับสิ่งที่ตนได้กระทำ และแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นคนมีคุณค่า ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และได้รับการยอมรับจากสังคม (ปฎิญา แก้วทองค์,2552:5)

เช่นเดียวกับชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ซึ่งเป็นชมรมหนึ่งที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยได้ดำเนินการก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ทุกตำบลต้องมีชมรมสร้างสุขภาพอย่างน้อย 1 ชมรมในหนึ่งหมู่บ้าน การดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่จะเน้นที่การตรวจสุขภาพ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความรู้และโภชนาการด้านอาหาร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเพื่อสังคมอีกหลายกิจกรรมที่ทางหน่วยราชการหรือองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝกจัดขึ้น ซึ่งความสามัคคีในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมนี้ทำให้ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกได้รับโลรางวัลจากกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ในการร่วมพลังเครือข่ายเพื่อสร้างสุขภาพผู้สูงอายุและสร้างสังคมแห่งความดีงาม ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

จากความเป็นมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาของชมรมผู้สูงอายุ อีกทั้งชมรมผู้สูงอายุแห่งอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของชมรมต่อไป

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตเชิงพื้นที่

พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ขอบเขตเชิงผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแฝก
2. คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
3. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก
4. เจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก

ขอบเขตเชิงเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2559 รวมระยะเวลา 9 เดือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในเดือนพฤษภาคม และเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559

ขั้นตอนของการศึกษา

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม มีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาแนวคิดทฤษฎีด้านความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิดความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ รวมถึงศึกษารายงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก
4. การสรุปผลการศึกษาและนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความภายใต้กรอบแนวคิดการศึกษา
5. การเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
2. ทราบถึงความปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน และแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
3. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาของชมรมผู้สูงอายุ อีกทั้งชมรมผู้สูงอายุแห่งอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของชมรมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้สูงอายุ** หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ใน ตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม
2. **ลักษณะของชมรมผู้สูงอายุ** หมายถึง บริบททั่วไปของชมรมผู้สูงอายุ รวมถึงลักษณะการก่อตั้งและโครงสร้างของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม
3. **การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก** หมายถึง การกำหนดวางแผนการจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรืออาจเรียกว่า “POSDCoRB” ได้แก่
 1. การวางแผน (Planning : P) คือ การกำหนดแผนการปฏิบัติงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก การปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไรเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
 2. การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) คือ การกำหนดโครงสร้างของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน
 3. การจัดบุคลากร (Staffing : S) คือ ความเพียงพอในการจัดสรรบุคคลมาดำเนินงานให้กับชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงการส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ
 4. การอำนวยการ (Directing : D) คือ การควบคุม บังคับบัญชา การควบคุมการปฏิบัติงาน และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในฐานะผู้นำของหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้กับชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
 5. การประสานงาน (Coordinating : Co) คือ การประสานกิจการด้านต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีและนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงาน (Reporting : R) คือ การรายงานผลการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ

7. การงบประมาณ (Budgeting : B) คือ การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน ในการดำเนินการของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

4. **ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ** หมายถึง การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ

5. **แรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ** หมายถึง ตัวกระตุ้นที่ผลักดันและชักจูงผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการของตน ซึ่งพิจารณาได้ 2 ประการ คือ 1. แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความเต็มใจ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่าในตนเอง ความพอใจ ความต้องการ 2. แรงจูงใจภายนอก ได้แก่สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาเร้าภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก จูงใจให้เกิดพฤติกรรม เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลไม่พึงปรารถนา เช่น คำติชม เกียรติยศ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความ วิชาการ และระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย และนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- 2.4 แนวคิดความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1. ความหมายของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาความหมายของผู้สูงอายุจากทฤษฎีของนักวิชาการท่านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้ บรรลุ ศิริพานิช (2540:60) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุตามปฏิทิน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่องค์การระหว่างประเทศได้ประชุมตกลงกันให้เป็นมาตรฐานสากลในการกำหนดอายุเริ่มต้นของการเป็นผู้สูงอายุ

สายใจ ชัยสงคราม (2545:11) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุเป็นปีเต็ม มีสภาพร่างกายและจิตเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมถอย มีโอกาสเกิดโรคร้ายไข้เจ็บได้ง่าย

กรรณนิภา เจริญลักษณ์ (2545:30) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งอยู่ในช่วงสุดท้ายของวงจรชีวิต ที่มีสภาพร่างกายที่เสื่อมถอย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม รวมทั้งการสูญเสียบทบาทหน้าที่ทางสังคม และเศรษฐกิจมากที่สุด

นิรมล อินทฤทธิ์ (2547:8) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีสภาพร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมถอย มีโอกาสเกิดโรคร้ายไข้เจ็บได้ง่าย สมควรที่จะได้รับการดูแลช่วยเหลือ และยังถือว่าเป็นวัยที่ปลดเกษียณจากการทำงาน

วิจิตรา เปรมปรี (2550:11) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยแห่งการเกษียณอายุหรือออกจากงานประจำที่ทำ ต้องปรับตัวให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจที่เสื่อมลง จึงจะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข

วันสนันท์ แสคำ (2553:10) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่อยู่ใน สภาวะความสูงอายุหรือชราภาพ เกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของชีวิต โดยอายุหรือวัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและแรงจูงใจของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง ทางชีววิทยา จิตใจ และสังคม

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อยู่ในช่วงวัยที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

2. สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย

จากการที่จำนวนผู้สูงอายุทั้งของโลกและของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผล มาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งการบริการด้านสาธารณสุขที่กระจายไป อย่างทั่วถึง และความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวที่ส่งผลให้อัตราเพิ่มของประชากรลดลง ตามลำดับ จากร้อยละ 3.2 ในช่วงก่อน พ.ศ. 2513 เป็นร้อยละ 1.05 ในพ.ศ. 2543 และคาดว่า อนาคตแนวโน้มอัตราเพิ่มของประชากรจะลดเหลือเพียงร้อยละ 0.53 ในพ.ศ. 2563 ทำให้พีระมิด ประชากรฐานกว้างมาเป็นพีระมิดประชากรฐานแคบ ซึ่งจะคล้ายกับประเทศที่พัฒนาแล้ว และอัตรา การตายของประชากรลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุ ยืนยาวขึ้น และพบว่าผู้สูงอายุไทยจำนวนถึง 6.6 ล้านคนจากประชากรทั้งประเทศ และมีอายุ คาดเฉลี่ยยืนยาวขึ้น (พูนสุข สีตะปะดล : 2550)

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมสูงอายุมาตั้งแต่ปี 2548 แล้ว อันเป็นผลมาจากการที่อัตราเกิดของคนไทยลดลงอย่างมากและชีวิตของคนไทยที่ยืนยาวขึ้น สังคมไทยได้รับรู้และตระหนักถึงสถานการณ์การสูงวัยของประชากรพอสมควรแล้ว แต่สิ่งที่สังคม ยังไม่ตระหนักชัดและยังได้รับข้อมูลไม่มากนัก คือ ภาพสังคมสูงอายุไทยในอนาคตนับจากนี้เป็นต้นไป โครงสร้างของประชากรไทยจะสูงอายุนั้นอย่างรวดเร็วมาก คลื่นประชากรรุ่นที่เกิดในช่วงปี 2506-2526 หรือที่เรียกว่า “ประชากรรุ่นเกิดล้าน” ซึ่งมีอายุ 30-50 ปี ในปี 2556 กำลังเคลื่อนตัวกลายเป็น ประชากรสูงอายุกลุ่มใหญ่ในอีก 10-20 ปีข้างหน้า ทำให้ประเทศไทยกลายเป็น “สังคมสูงอายุอย่าง สมบูรณ์” อีกเพียงไม่ถึงสิบปีข้างหน้า ประมาณปี 2561 จะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประเทศ ไทยจะมีผู้สูงอายุมากกว่าเด็ก และประชากรสูงอายุจะมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 5 ของประชากร ทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2557:6)

จากสถิติและสถานการณ์ประชากรผู้สูงอายุปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่าคนมีอายุยืนมากขึ้น ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1. ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) หมายถึง สังคมที่มีสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่า 10 % ของประชากรโดยรวมทั้งประเทศ 2. ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) หมายถึง สังคมที่มีสัดส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% ของประชากรโดยรวมทั้งประเทศ และ 3. ระดับสังคมอุดมไปด้วยผู้สูงอายุ (Super-aged society) หมายถึง สังคมที่มีสัดส่วนของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% ของประชากรโดยรวมทั้งประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยในปี 2537 มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 6.8 ของประชากรทั้งหมดทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 ร้อยละ 10.5 ร้อยละ 10.7 ร้อยละ 12.2 ในปี 2545 2548 2550 และ 2554 ตามลำดับ และผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2557 พบว่ามีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็น ร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 10,014,705 คน ซึ่งถือว่าในขณะนี้ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) แล้วดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2537 2545 2548 2550 2554 และ 2557

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	สัดส่วนผู้สูงอายุ (ร้อยละ)
2537	4,011,854	6.8
2545	5,969,030	9.4
2548	6,718,000	10.5
2550	7,020,959	10.7
2554	8,266,304	12.2
2557	10,014,705	14.9

ที่มา : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557 (กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น, 2557) และ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2548 (กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2548)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ

เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี เช่น ประชากรวัยอื่น ๆ และได้บรรลุสภาวะสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2543 ตามอัตรภาพของแต่ละบุคคล แผนพัฒนาการ

สาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) จึงกำหนดให้มีการส่งเสริมและขยายโอกาสในการให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อดูแลสุขภาพ และรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุด้วยตนเอง เป็นการสนับสนุนทางสังคม เพื่อคงสถานภาพและบทบาทของผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมในสังคม เป็นความสุขในชีวิตดีกว่าการเลิกเกี่ยวข้องหรือไม่ทำอะไรเลย (สุรรัตน์ กุมาริ, 2540:6)

ชมรมผู้สูงอายุจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2505 โดย พระยาบริรักษ์ องคมนตรีและกรรมการมูลนิธิวิจัยประสาทในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นประธาน พร้อมด้วย ศาสตราจารย์หลวงพิณพาทย์พิทยาภท และศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร เป็นกรรมการและเลขานุการ เป็นการริเริ่มของมูลนิธิวิจัยประสาทในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งขณะนั้น พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกตติยากร เป็นประธานองคมนตรี ทรงเป็นองค์ประธานการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในครั้งนี้ ใช้ชื่อว่า “ชุมนุมผู้สูงอายุ” วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคือ การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุมีโอกาสพบปะกัน และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม

ต่อมากรมประชาสัมพันธ์ ได้เห็นความสำคัญของการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ จึงได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง “ชมรมผู้สูงอายุ” ขึ้นทั่วประเทศอย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งชมรมคือ

1. เพื่อเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ
2. เป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุในชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น บริการด้านสวัสดิการสังคม ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านการออกกำลังกายแก่ผู้สูงอายุ บริการเยี่ยมเยียน และช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบปัญหาการเจ็บป่วย เป็นต้น
3. เป็นศูนย์กลางด้านข่าวสารที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ
4. เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกันทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม

โครงสร้างชมรมผู้สูงอายุ

โครงสร้างชมรมผู้สูงอายุ ตามคู่มือชมรมผู้สูงอายุของสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (2548) ในการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุจะต้องมีระเบียบของการอยู่ร่วมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของชมรม บทบาทหน้าที่ของความเป็นสมาชิกและกรรมการชมรมร่วมกัน โดยสมาชิกและเพื่อสมาชิก โดยมีโครงสร้างการดำเนินงานประกอบด้วย

1. คณะกรรมการบริหารชมรม เป็นผู้นำที่เป็นทางการ มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก มีบทบาทบริหารจัดการชมรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสามารถดำรงอยู่ได้โดยคณะกรรมการในตำแหน่งต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด ซึ่งโครงสร้างหลัก ๆ ของชมรมผู้สูงอายุมีดังนี้

ประธาน ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชมรม เป็นหัวหน้าในการบริหารกิจกรรมชมรม ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และแสวงหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของชมรม ดูแลทุกข์สุขของสมาชิกในชมรม

รองประธาน ทำหน้าที่ช่วยประธานบริหารกิจกรรมของชมรม ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ประธานมอบหมายและทำหน้าที่แทนประธานได้

เลขานุการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ นายทะเบียน งานประชาสัมพันธ์ของชมรมและปฏิบัติตามคำสั่งของประธานตลอดจนทำหน้าที่เลขานุการในการประชุมต่างๆ

เหรัญญิก ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงินทั้งหมดของชมรม เป็นผู้จัดทำบัญชีรับ - จ่าย บัญชีงบดุลของชมรม เก็บเอกสารหลักฐานต่างๆเพื่อการตรวจสอบ

กรรมการ มีหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการคนอื่น ๆ ให้สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อความเจริญก้าวหน้าของกิจกรรมต่าง ๆ ในชมรม

2. สมาชิกชมรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จหรือการดำรงอยู่ของชมรม ทั้งนี้สมาชิกชมรมต้องมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลสำคัญของชมรม ทำให้เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม ตลอดจนมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากชมรม

กิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ

การดำเนินกิจกรรมเป็นหัวใจของชมรมผู้สูงอายุ เป็นข้อบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงาน กิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายสอดคล้องตามความต้องการของสมาชิก ดำเนินการโดยชมรมผู้สูงอายุหรือที่ร่วมดำเนินการกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ลักษณะกิจกรรมที่ชมรมผู้สูงอายุอาจดำเนินการได้ มีดังนี้

1. กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ทำกันมาก ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนาและตามวัฒนธรรมประเพณีนิยมของแต่ละท้องถิ่น การร่วมพิธีกรรมทางศาสนา การฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ฝึกสมาธิ ร่วมสืบทอดวัฒนธรรม

2. กิจกรรมนันทนาการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน รื่นเริงตามโอกาสและความพอใจของสมาชิก เช่น การลีลาศ งานรื่นเริง วันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ วันสำคัญทางศาสนา วันเกิด ร้องเพลงพื้นบ้าน เพลงร่วมสมัย เต็มจำ เล่นดนตรี กีฬาในร่ม เกมต่าง ๆ หัวเราะ บำบัด ดนตรีบำบัด ศิลปะบำบัด (เช่น ระบายสี พับกระดาษ พิมพ์ภาพ) กิจกรรมประเภทนี้ มักรวมถึง

การร่วมรับประทานอาหารเข้าไปด้วย หลังรับประทานอาหารมีการแสดงเล็ก ๆ น้อย ๆ และร่วมกันร้องเพลงตามอัธยาศัย

3. กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ในเรื่องหลักโภชนาการ ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพร่างกายและความสะอาดของผู้สูงอายุ อนามัยของช่องปาก การแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องยาสมุนไพรพื้นบ้าน การรับประทานอาหารให้ถูกสุขลักษณะและวัยสูงอายุ การตรวจสุขภาพประจำปี ฯลฯ

4. กิจกรรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและกีฬา ควรคำนึงถึงความพร้อมของสภาพร่างกาย ความสนใจและความต้องการของผู้สูงอายุที่เข้าร่วม กิจกรรมประเภทนี้เป็นประโยชน์ในทางสุขภาพทำได้ทุกชมรม แต่ชมรมจะต้องจัดสถานที่ที่เหมาะสม มีผู้ดำเนินการที่เหมาะสม เช่น รำไม้พลอง รำวงพื้นบ้าน รำวงย้อนยุค จั๊ง แอโรบิค โยคะ เปตอง กายบริหาร

5. กิจกรรมเสริมรายได้ ได้แก่ กิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันทำหรือผลิตแล้วนำไปจำหน่ายเป็นการเสริมรายได้ เหมาะสำหรับชมรมในหมู่บ้านที่สมาชิกต้องการเสริมรายได้ เช่น ทำไม้กวาด ผ้าทอ ดอกไม้จันทน์ การทำบายศรี งานฝีมือ ฯลฯ

6. กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะต่าง ๆ ที่สมาชิกสนใจ เช่น การวาดภาพ งานฝีมือ ฯลฯ เหมาะสำหรับชมรมที่มีสมาชิกที่มีศักยภาพทางศิลปะและรักทางศิลปะ

7. กิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษา เนื่องจากผู้สูงอายุมีเวลาว่างมาก การท่องเที่ยวในสถานที่และโอกาสอันควร โดยไปเป็นหมู่คณะ นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์เรื่องความรักสามัคคีในหมู่คณะแล้ว ยังได้ความรู้ความเท่าทันโลกอีกด้วย

8. กิจกรรมการกุศล บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งสาธารณกุศลที่ชมรมสามารถจะช่วยให้ และการกุศลที่ทำแก่เพื่อนร่วมชมรมที่ถึงแก่กรรม หรือการเยี่ยมไข้เมื่อเพื่อนสมาชิกเจ็บป่วย เป็นการแสดงถึงความเอื้ออาทรต่อกัน ที่ทำให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะได้มาก ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าคุณไม่โดดเดี่ยว การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การเป็นอาสาสมัครดูแลเด็กและผู้สูงอายุ การรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น

9. กิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาและความคิด เช่น ดนตรี การอ่าน การประพันธ์บทกลอน การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ การอบรมความรู้ด้านสิทธิและสวัสดิการของผู้สูงอายุตามกฎหมาย การเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การปลูกพืชตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการขยะ การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

10. กิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นกิจกรรมที่ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกที่ถึงแก่กรรม กิจกรรมประเภทนี้สมาชิกชมรมมีความนิยมค่อนข้างมาก แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินและระเบียบทางราชการ ชมรมใดจะดำเนินการกิจกรรมประเภทนี้ต้องมีความพร้อมในเรื่องกำลังคน ความรู้ ความเข้าใจ ความซื่อสัตย์สุจริต

หลักการสร้างชมรมผู้สูงอายุให้เข้มแข็งและยั่งยืน

1. ชมรมผู้สูงอายุจะต้องมีระเบียบข้อบังคับในการบริหารชมรม
2. ชมรมผู้สูงอายุจะต้องมีสถานที่ตั้งที่มั่นคงถาวรเป็นของตนเอง และมีป้ายชื่อชมรม
3. ชมรมผู้สูงอายุต้องเป็นของผู้สูงอายุ บริหารโดยผู้สูงอายุ และเพื่อผู้สูงอายุ ไม่เป็นของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ
4. การบริหารงานในชมรมผู้สูงอายุ ต้องมีความโปร่งใส ยุติธรรม ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหาร ให้ข้อเสนอแนะได้
5. การบริหารงานชมรมผู้สูงอายุจะต้องจัดให้มีการทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ทะเบียนพัสดุ – ครุภัณฑ์ ทะเบียนสมาชิก สมุดเยี่ยม และสมุดบันทึกการประชุม ให้เป็นปัจจุบัน
6. ประธานชมรมผู้สูงอายุจะต้องเป็นผู้มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ ความประพฤติดี เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความพร้อมและสามารถบริหารงานของชมรมผู้สูงอายุ ต้องเป็นกลาง ไม่เอนเอียงเข้าฝ่ายการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง
7. ชมรมผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ เช่น อบต. เทศบาล สถานีอนามัย ฯลฯ
8. พยายามหาเอกลักษณ์จุดเด่นของชมรม เช่น ส่งเสริมด้านภูมิปัญญา ศิลปะการแสดง การออกกำลังกาย เพื่อส่งผู้แทนเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น
9. การประชุมประจำเดือนต้องมีการจดบันทึกการประชุม และการจัดกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลาย ปรับเปลี่ยนหมุนเวียน ไม่ซ้ำซาก เพื่อให้สมาชิกไม่เบื่อหน่าย มาร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ
10. ควรจัดกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการประชุมประจำเดือน โดยการเขียนโครงการของงบประมาณมาจัดกิจกรรมให้สมาชิกและชุมชนได้รับประโยชน์

กล่าวโดยสรุปว่า ชมรมผู้สูงอายุจะต้องมีการดำเนินการตามแนวทางการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ในการดำเนินกิจกรรมหรือบริหารจัดการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชมรมให้ดีขึ้น ส่งผลให้การดำเนินการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ ในที่นี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในเรื่องปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม ซึ่งชมรมผู้สูงอายุมีหน้าที่ในการดูแลตามสิทธิของผู้สูงอายุ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ทฤษฎี POSDCoRB

(Luther H Gulick, 1939 อ้างถึงใน สุรเดช จงวรรณศิริ, 2555) ลูเธอร์ กุลิก และ ไลนอนล อูริค Luther Gulick & Lyanal Urwick ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol โดยเพิ่มหลักการบริหารหรือกระบวนการบริหารที่ Fayol ให้ไว้อีกรวม 7 ประการ และได้รับความนิยมนำมาใช้แพร่หลายจนถึงปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันตามอักษรย่อว่า “POSDCoRB” กระบวนการบริหารจัดการ “POSDCoRB” นี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการนำประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการหน่วยงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผน (Planning : P) หมายถึง การจัดวางโครงการแผนการปฏิบัติงาน และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไรเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การจัดสรรงานตำแหน่งต่าง ๆ และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน
3. การจัดบุคลากร (Staffing : S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การเลื่อนขั้น การพัฒนาบุคลากร เลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ สวัสดิการ การเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น
4. การอำนวยการ (Directing : D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม บังคับบัญชา การควบคุมการปฏิบัติงาน และควบคุมดูแลการปฏิบัติของผู้บริหารในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน
5. การประสานงาน (Coordinating : Co) หมายถึง การประสานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีและนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
6. การรายงาน (Reporting : R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับ ต่าง ๆ ในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ
7. การงบประมาณ (Budgeting : B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ ลูเธอร์ กุลิก และ ไลนอนล อูริค Luther Gulick & Lyanal Urwick ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol โดยเพิ่มหลักการบริหารหรือกระบวนการบริหารที่ Fayol ให้ไว้อีกรวม 7 ประการ ตามอักษรย่อว่า “POSDCoRB” ได้แก่ 1 การวางแผน 2. การจัดหน่วยงาน 3. การจัดบุคลากร 4. การอำนวยการ 5. การประสานงาน 6. การรายงาน 7. การงบประมาณ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

วงจรการดำเนินงานแบบ PDCA

วงจรการดำเนินงาน PDCA มาจากคำว่า “Plan-Do-Check-Act” หมายถึง “วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ดำเนินการต่อ/ปรับปรุง” ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรและหมุนเวียนไปไม่หยุด ซึ่งแนวคิดของวงจรนี้ ดร.วอลเตอร์ ชิวฮาร์ท (Walter A. Shewhart) เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 ในญี่ปุ่นจะเรียกว่า วงจรเดมมิ่ง (Deming’s cycle) เนื่องจาก ดร.เดมมิ่ง (Deming) เป็นผู้คิดปรับปรุงและอธิบายให้เห็นรูปธรรม และนำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเป็นคนแรกในปี ค.ศ.1950 บางครั้งอาจเรียกว่าวงจร PDCA ซึ่งวงจรนี้ในปัจจุบันนับว่าเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการวางแผน

ขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพแบบ PDCA

(เอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง อ้างถึงใน วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2542:84) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพ “วงจรเดมมิ่ง” (Deming’s Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำและวางแผน (plan) ประกอบด้วย 1) ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม 2) กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุม 3) กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การปฏิบัติตามแผน (do) ประกอบด้วย 1) หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเอง 2) ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด 3) การเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม
3. การติดตามประเมินผล (check) ประกอบด้วย 1) ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่ 2) ตรวจสอบวัดค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ 3) ตรวจสอบว่า (ของหัวข้อควบคุม) ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่
4. การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (act) ประกอบด้วย 1) ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐาน ก็หามาตรฐานการแก้ไข 2) ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำอีก 3) ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

องค์ประกอบการดำเนินงาน

(สมิธ Smith, 1982:65 อ้างถึงใน จิตติมา อัครธิพิงศ์, 2556:8) ให้กรอบแนวคิดขององค์ประกอบการดำเนินงานองค์กรที่นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของการผลิต มีดังนี้

องค์ประกอบด้านปัจจัย (Input)

1. ปัจจัยมนุษย์ (Human) ได้แก่ กำลังคน (Manpower) ความสามารถ (Abilities) พลัง (Energies) ความต้องการ (Needs) ความคาดหวัง (Expectations)

2. ปัจจัยนอกจากมนุษย์ (Non-Human) ได้แก่ เงินทุน (Money) เครื่องมือเครื่องจักร (Machines) วัสดุ (Materials) เทคนิควิธีการ (Methods) ที่ดิน (Land)

องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการบริหารจัดการ

การดำเนินงานในหน่วยงานใดก็ตามให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ 3 องค์ประกอบดังนี้

1. การวางแผน (Planning) บางที่เรียกว่าการวางแผนระบบ (System Planning) ประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลวิธีเป็นการทำความเข้าใจในทรัพยากรที่ต้องบริหารจัดการ ผลที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินการและกำหนดปัจจัยที่จะช่วยเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ

2. การดำเนินงาน (Implementation or System Programming) หมายถึง การจัดทำแผนงานบริการจัดการหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประหยัด (Economy) ทุกด้านโดยให้ผลออกมา (Output) ดีที่สุด ได้แก่ การจัดองค์กรหรือบางที่เรียกว่าการจัดหน่วยงานการจัดสรรทรัพยากร การจัดทำแผนงานและจัดการกิจหรือกิจกรรม

3. การกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) เป็นการวัดและประเมินผลกิจกรรมในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้และเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขถ้าพบข้อบกพร่อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการดำเนินงาน หมายถึง การวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และดำเนินการหรือปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรและหมุนเวียนไปไม่หยุด โดยมีกระบวนการบริหารจัดการ 7 ขั้นตอน คือ 1 การวางแผน 2. การจัดหน่วยงาน 3. การจัดบุคลากร 4. การอำนวยความสะดวก 5. การประสานงาน 6. การรายงาน 7. การงบประมาณ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1. ความหมายของแรงจูงใจ

จากการศึกษาความหมายของแรงจูงใจจากทฤษฎีของนักวิชาการท่านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

อารี พันธุ์ณี (2540:179) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ การนำปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาอาจจะเป็นเครื่องล่อ รางวัล การลงโทษ การทำให้เกิดการตื่นตัว

สุริรัตน์ กุมารี (2540:6) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจต่อการเข้าชมรม คือ สิ่งที่เป็นแรงผลักดัน หรือชักจูงให้ผู้สูงอายุเข้าชมรม ซึ่งได้แก่ ความคิดเห็นที่มีเกี่ยวกับชมรม ความรู้สึกพึงพอใจที่มีต่อชมรม

ชนิดา เพชรทองคำ (2542:7) อ้างอิงจาก Hilgard. Introduction to Psychology. 1983:314) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ องค์ประกอบที่กระตุ้นบุคคลให้เกิดพลังและนำไปสู่การกระทำ

ไกรวุธ พนมพงษ์(2544:26) อ้างอิงจาก Koontz and Donel, Principles of Management Analysis of Managerial Function,1974:557) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ ความจำเป็น ความต้องการ แรงกระตุ้น ความปรารถนาหรือแรงผลักดันในแต่ละบุคคลและจะนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยจิตสำนึกก็ได้

พงศ์ศักดิ์ กาญจนภักดิ์ (2545:26) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ ภาวะใด ๆ หรือพลัง หรือกลวิธี หรือตัวกระตุ้น ที่มีอำนาจผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ประสบความสำเร็จหรือบรรลุตามเป้าหมาย

เพ็ญประภา อริยะสุข (2553:8) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ แรงกระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองปรารถนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ

ลัดดาวรรณ กอมณี (2554:9) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ การสร้างความคาดหวัง นำไปสู่ผลลัพธ์ เห็นคุณค่า การดำเนินงานเพื่อให้เกิดทักษะของผู้สูงอายุและการพัฒนาทักษะการจัดการ

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง พลัง หรือ ตัวกระตุ้นที่ผลักดันและชักจูงผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการของตน

2. ประเภทของแรงจูงใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางร่างกาย หรือแรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motives) หรือจะเรียกว่า แรงจูงใจเพื่อการมีชีวิต เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางสรีระ แรงจูงใจชนิดนี้ นิยมเรียกว่า แรงขับทางสรีระ เช่น ความหิว ความกระหาย แรงขับทางเพศ ความต้องการอากาศ ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการทางสังคม เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้จากการที่บุคคลได้เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น บุคคล สถานภาพต่าง ๆ ค่านิยม วัฒนธรรม การเมือง ศาสนา ฯลฯ เช่น ความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย ความต้องการยอมรับ ความต้องการสำเร็จ ความต้องการมีชื่อเสียง

3. แรงจูงใจที่เกี่ยวกับคุณค่าของตน (The Ego-Integration Motive) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการความสำเร็จ ความต้องการที่จะนับถือตนเอง ความต้องการสร้างสรรค์การประดิษฐ์ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ

อารี พันธมณี, 2540 (อ้างถึงในพงศศักดิ์ กาญจนภักดิ์ 2545:26) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทของแรงจูงใจแบ่งตามลักษณะของการแสดงออกทางพฤติกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

1.1 การจูงใจภายใน เป็นสถานะที่บุคคลต้องการกระทำหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้ อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น

1.2 การจูงใจภายนอก เป็นสถานะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของ เกียรติยศ เงินเดือน ปริญญาบัตร ความก้าวหน้า รางวัล ค่าชมเชย การแข่งขัน การติเตียน ซึ่งเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมสู่เป้าหมายนั้น

2. ประเภทของแรงจูงใจแบ่งตามที่มาของแรงจูงใจ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 แรงจูงใจทางสรีรวิทยา เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ได้ เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการน้ำ อาหาร พักผ่อน การปราศจากโรค เป็นต้น

2.2 แรงจูงใจทางจิตวิทยา เป็นแรงจูงใจที่สำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางสรีรวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็นและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรักความเอาใจใส่จากผู้อื่น เป็นต้น

2.3 แรงจูงใจทางสังคม หรือ แรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ แรงจูงใจชนิดนี้ ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และเป้าหมายของแรงจูงใจชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา ตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ ต้องการความรักจากผู้อื่น เป็นต้น 3) แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับของสังคม

มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งจะนำมาสู่ความรู้สึกการนับถือตนเอง

ทิพย์สุดา ไชยพฤษ (2552:40) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลได้มองเห็นคุณค่าในการกระทำใด ๆ ด้วยความเต็มใจ เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจ และเชื่อกันว่า ถ้าบุคคลเกิดแรงจูงใจประเภทนี้ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา และต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาไว้ภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลไม่พึงปรารถนา เช่น คำติชม เกียรติยศ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ ฯลฯ แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม การยกย่อง การได้รับการยอมรับ ฯลฯ

พงศ์ศักดิ์ กาญจนภักดิ์ (2545:32) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางสรีระ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายในร่างกาย เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับความหิว ความกระหาย การหาความสุขทางเพศ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม เป็นแรงจูงใจที่ไม่ได้เกิดจากสาเหตุภายในร่างกาย แต่เกิดจากการเรียนรู้ตลอดเวลาที่เติบโตในสังคม

สรุปได้ว่า ประเภทของแรงจูงใจมี 2 ประเภท คือ 1. แรงจูงใจภายใน อันได้แก่ ความเต็มใจ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่าในตนเอง ความพอใจ ความต้องการ 2. แรงจูงใจภายนอก ได้แก่สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาไว้ภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลไม่พึงปรารถนา เช่น คำติชม เกียรติยศ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ

3. องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

อารี พันธมณี, 2540 (อ้างถึงในพงศ์ศักดิ์ กาญจนภักดิ์ 2545:26) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจจัดว่ามีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำพฤติกรรม ย่อมจะทำให้พฤติกรรมหรือการเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ ลักษณะของแรงจูงใจของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนจะมีธรรมชาติของตนแตกต่างกับคนอื่น หรือมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แรงขับ เมื่อเกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ เช่น สภาวะความต้องการอาหาร น้ำ สภาวะความตึงเครียด ความรู้สึกเจ็บปวด จะทำให้บุคคลพยายามที่จะทำให้อวัยวะเกิดความสมดุล จึงเกิดแรงขับขึ้นเพื่อทำให้สภาวะของร่างกายอยู่ในสภาวะสมดุล แรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 ประการ คือ แรงขับที่เกิดขึ้นจากร่างกายในร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วงนอน เป็นต้น และแรงขับที่เกิดขึ้นจากร่างกายนอกร่างกาย เช่น การได้รับความเจ็บปวดจากสิ่งเร้าภายนอก สภาวะความกดดันจนทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด เป็นต้น

1.2 ความวิตกกังวล ความวิตกกังวลจะมีผลต่อการเรียนรู้ หรือการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ โดยกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงมากมักจะมีการกระทำหรือพฤติกรรมต่อยกกว่ากลุ่มที่ไม่มีความกังวลใจ และกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจน้อยควรจะได้รับ การกระตุ้นจากสิ่งเร้า ส่วนกลุ่มที่มีความวิตกกังวลสูงแม้จะได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าก็ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ความวิตกกังวลใจจะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นย่อมจะเกิดความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเด็กเล็ก ๆ จะไม่มีความกังวลใจแต่จะมีความกลัว เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นความกลัวจะลดน้อยลงไปเป็นความวิตกกังวลเพิ่มขึ้นมาทันที

2. สถานการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมแต่ละสิ่งแวดล้อมรวมถึงวัฒนธรรม ย่อมจะส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจได้แตกต่างกัน เป็นต้นว่า ทำให้บุคคลเกิดความสับสนวุ่นวาย หรืออื่น ๆ ส่งผลให้พัฒนาการของผู้เรียนมีความแตกต่างกันไปด้วยลักษณะสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ได้แก่

2.1 การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความปรารถนาจะเอาชนะผู้อื่น หรือความปรารถนาจะทำให้ตนเองมีสภาพการณ์ที่ดีขึ้น เป็นความรู้สึกที่มีความต้องการเอาชนะผู้หนึ่งผู้ใด หรือทำตัวให้ดีขึ้น ลักษณะสำคัญการแข่งขันจะมี 2 ลักษณะ คือ การแข่งขันกับตนเอง เป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนเองดีขึ้นด้วยความเต็มใจและความต้องการของตนเอง ไม่มีผู้ใดมาบังคับ การแข่งขันกับบุคคลอื่นเป็นความรู้สึกที่ต้องการเอาชนะบุคคลอื่น ต้องการให้ตนอยู่เหนือกว่าบุคคลอื่น และมักจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนชนะผู้อื่นเสมอ

2.2 ความร่วมมือ หมายถึง ลักษณะของการมีพฤติกรรมแบบประนีประนอมให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้งานหรือพฤติกรรมที่มุ่งปรารถนานั้นสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ความร่วมมือของบุคคลจึงจัดว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น

2.3 การตั้งเป้าหมาย หมายถึง การที่บุคคลได้มีการตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนได้ตั้งความหวังไว้ แต่ในบางครั้งแม้ว่าบุคคลจะมีการตั้งเป้าหมายไว้ก็ตาม แต่บุคคลนั้นก็ไม่สามารถจะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนได้ตั้งไว้ก็ได้ ด้วยเหตุนี้การตั้งเป้าหมายในชีวิตจึงเป็นแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ การตั้งเป้าหมายมี 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 เป้าหมายรวม เป็นเป้าหมายที่มักจะมีเป้าหมายย่อย ๆ อื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เช่น มีเป้าหมายในชีวิตว่าจะต้องเป็นนักวาดรูปที่มีชื่อเสียงของโลก แต่ในขณะนี้ยังอายุน้อย และเรียนหนังสืออยู่ จึงมีเป้าหมายย่อย ๆ หลาย ๆ เป้าหมายรวม นั่นคือ จะวาดรูปให้ชนะการแข่งขันจนได้รับรางวัล จะวาดรูปเพื่อให้ได้รับคำชมเชยจากครู จะแสดงความสามารถในการวาดรูปเพื่อให้เพื่อนยอมรับ

2.3.2 เป้าหมายระยะไกล เป็นเป้าหมายที่ได้ตั้งขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่งโดยเฉพาะ การตั้งเป้าหมายระยะไกลนี้จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางด้านสมองพอสมควร จะไม่เกิดขึ้นในเด็กเล็ก ๆ ดังนั้น อาจจะเป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี หรือหลาย ๆ ปีก็ได้

2.4 การตั้งความทะเยอทะยาน เป็นการตั้งความหวังสูงไว้ เช่น เด็กบางคนมีความหวังว่าต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงเก่าแก่ของประเทศไทย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลก็คือทำให้เด็กคนนั้นเกิดความมุมานะ มีความพยายามอย่างมากเพื่อที่จะให้ได้ศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาแห่งนั้น นั่นแสดงว่าการตั้งความหวังหรือการเกิดความทะเยอทะยานจึงเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น แต่ถ้าบุคคลตั้งความทะเยอทะยานสูงเกินความสามารถของตนแล้ว จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกล้มเหลวได้ง่าย ทำให้ไม่มีแรงจูงใจหรือเกิดความท้อถอยในการทำงานนั้น ๆ หรือถ้าบุคคลตั้งความหวังไว้ต่ำกว่าความสามารถของตนเองก็ทำให้บุคคลไม่มีแรงจูงใจพอที่จะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อไป เพราะเหตุว่าตนได้ประสบความสำเร็จในงานนั้น ๆ ง่ายเกินไป

3. ความเข้มของแรงจูงใจ โดยปกติแล้ว ลักษณะของความเข้มของแรงจูงใจในแต่ละบุคคลย่อมจะมีความแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับลักษณะต่อไปนี้

3.1 การเสริมแรง หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้ว ให้ความคงทนถาวร หรือเกิดซ้ำ ๆ การเสริมแรงมี 2 ลักษณะ คือ

3.1.1 การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การที่อินทรีย์ได้รับสิ่งเร้าแล้วเกิดความพอใจ เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย เป็นต้น

3.1.2 การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การที่อินทรีย์ถูกนำสิ่งที่ไม่พอใจออกไปแล้วทำให้อินทรีย์พอใจ เช่น การลงโทษ

3.2 ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ถ้าบุคคลไม่มีความสนใจย่อมจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ค่อนข้างยาก สาเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจ ได้แก่

3.2.1 ความถนัดหรือพรสวรรค์ เป็นความสามารถที่อยู่ในตัวของคุณบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งถ้าได้รับการสนับสนุนหรือได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง จะทำให้บุคคลสามารถทำงานหรือมีพฤติกรรมที่ดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.2.2 ความสำเร็จ เป็นความสนใจที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้บุคคลได้หันมาให้ความสนใจในสิ่งที่ตนได้รับความสำเร็จ

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นที่ผลักดันและชักจูงผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการของตน ซึ่งมี 2 ประเภท คือ 1. แรงจูงใจภายใน อันได้แก่ ความเต็มใจ ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่าในตนเอง ความพอใจ ความต้องการ 2. แรงจูงใจภายนอก ได้แก่สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาเร้าภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลไม่พึงปรารถนา เช่น คำติชม เกียรติยศ เชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ แรงจูงใจทั้ง 2 ประเภทนี้ ก็จะมีอิทธิพลต่อความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมภายในชมรมผู้สูงอายุ และสามารถทำกิจกรรมได้อย่างเต็มความสามารถ

2.4 แนวคิดความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ

จากการศึกษาความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จจากทฤษฎีของนักวิชาการท่านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ความหมายปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ชัยพร พิบูลศิริ และคณะ (2548:84) ได้ให้ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ปัจจัยร่วม ปัจจัยเฉพาะกลุ่ม และลำดับความสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จ ในด้านต่างๆ ซึ่งปัจจัยภายใน คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิก กรรมการ ผลประโยชน์ตอบแทน การขยายตัวของสมาชิก การเรียนรู้ และการทำกิจกรรมใหม่ๆในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน และปัจจัยภายนอก คือ การให้การยอมรับ ความร่วมมือ การประสานงาน การให้การสนับสนุนหรือคัดค้านจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนอื่นๆ สื่อมวลชน และองค์กรภาคประชาชนในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

วุฒิสาร ตันไชย (2546:20) ได้ให้ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ความมุ่งมั่นและการให้ความสำคัญของผู้บริหาร การมีส่วนร่วม การทำงานของคณะกรรมการและการใช้วิทยาการกระบวนการ

ประมวล รุจนเสรี (2546:17-18) ได้ให้ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดเกิดจากเจตจำนงทางการเมือง คือ ความจริงจังและต่อเนื่องในเชิงนโยบาย การจัดกระบวนการบริหารจัดการในลักษณะบูรณาการ การระดมสรรพกำลังและทุ่มเททรัพยากรโดยเฉพาะทรัพยากรทางการบริหาร การจัดสรรทรัพยากร การมีส่วนร่วมและการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในองค์กร การเรียนรู้ และการร่วมกันทำกิจกรรม การให้การยอมรับ ความร่วมมือ การประสานงานและปัจจัยภายนอก คือ การให้การสนับสนุนหรือคัดค้าน จากองค์กรภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดผลสำเร็จมี 4 ประการ คือ กระบวนการสื่อข้อความระหว่างองค์กร คุณลักษณะของหน่วยงานผู้ปฏิบัติ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และความร่วมมือสนับสนุนของผู้บริหาร (Donald S. Van Meter และ Carl Hon, 1975 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544:316)

คณะกรรมการสถานศึกษา, 2549 (อ้างถึงในลำพูน อิงคภากร 2550:17) อธิบายไว้ว่าแนวทางการทำงานมีปัจจัยสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร และประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ โดยในแต่ละปัจจัยได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร โดยผู้บริหารต้องเข้าใจวิสัยทัศน์ของการกำหนดนโยบายเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน มีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย สามารถชี้ถึงข้อดี ข้อเสีย ขององค์กรได้ มีศักยภาพในการกระตุ้น จูงใจให้บุคลากรเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดี สนับสนุนทรัพยากรในการบริหารจัดการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และสร้างขวัญกำลังใจ

2. ความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร ทั้งการเข้าใจบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ กระบวนการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ปฏิบัติงาน ติดตาม ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน

3. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยมีทักษะด้านการวางแผนงาน การจัดการองค์การมีทักษะในการจัดผู้รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม มีศิลปะการนำที่กระตุน และจูงใจ สื่อสารประสานงานเพื่อให้เกิดการเข้าใจที่ดีและเกิดการมีส่วนร่วมในการทำงาน และการประเมินผล มีเทคนิคในการติดตาม ควบคุม ประเมินผลและรายงานต่อที่ประชุมและประชาสัมพันธ์ไปยังบุคลากร และบุคคลทั่วไปได้ทราบความคืบหน้าการดำเนินงาน

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัย การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคนที่มีคุณภาพและทรัพยากรอื่น ๆ เป็นนโยบายที่มอบหมายให้แก่หน่วยงานที่มีอยู่แล้วหรือเป็นหน่วยงานที่จัดขึ้นใหม่ ซึ่งได้รับแรงผลักดันของกลุ่มการเมืองที่มีอำนาจขณะนั้น และความยากง่ายของปัญหา นโยบาย (Mazmavian and Sabatier, 1989 อ้างถึงใน หทัยกาญจน์ ไตรวิเชียร, 2543:18) ในส่วนแนวคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ การนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามี 4 ประการ (George C. Edward, n.d. อ้างถึงใน หทัยกาญจน์ ไตรวิเชียร, 2543:19-20) ได้แก่

1. การติดต่อสื่อสาร (Communication) การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับฝ่ายต่าง ๆ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะบรรลุผลได้ดียิ่งขึ้นหากการสื่อสารมีความถูกต้อง ชัดเจน และตรงกับความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้อง
2. ทรัพยากร (Resource) ประกอบด้วย จำนวนเจ้าหน้าที่ ของเขต อำนาจหน้าที่ ของผู้ปฏิบัติตามนโยบาย หรืออำนาจในการบังคับ ข้อมูลข่าวสาร ความสะดวก เครื่องมือและวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. ทศนคติของนักปฏิบัติ (Disposition) ได้แก่ การยอมรับนโยบายของนักปฏิบัติหรือผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติไม่ยอมรับนโยบายก็จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่บรรลุผลได้
4. โครงสร้างขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Bureaucratic structure) ได้แก่ ขนาดและความซับซ้อนขององค์กร มาตรฐานและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งองค์กรที่เข้ามารับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3) ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ

3.1. ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ

คู่มือชมรมผู้สูงอายุ ของสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (2548) ได้กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย 4 ข้อ ดังนี้

1. ด้านผู้นำชมรม ประธานและคณะกรรมการมีภาวะผู้นำ ผู้นำมีจิตอาสา ผู้นำฟังเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิก

2. ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง ในการหาแหล่งเงินทุนในการทำกิจกรรม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

3. ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี ประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลจังหวัด เป็นต้น หน่วยงานภาคท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ตำบล เทศบาลเมือง เป็นต้น และหน่วยงานภาคประชาสังคม เช่น วัด กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาสาสมัคร เป็นต้น

4. ด้านการดำเนินงานตามข้อบังคับ มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับ สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ร่วมคิดร่วมทำและมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน

3.2. ทฤษฎีปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ทฤษฎีปัจจัยแห่งความสำเร็จของ Peter W.G.Morris (อ้างถึงใน จรินทร์ คงศรีเจริญ ,2547:13)

ในปี ค.ศ. 1993 Peter Morris ได้ประมวลประสบการณ์จากการทำงานด้านการบริหารโครงการพัฒนาของรัฐทั้งในประเทศอังกฤษและในเครือสหภาพยุโรป มาแนะนำเสนอเป็นตัวอย่างว่าด้วยกลยุทธ์สำหรับการจัดการโครงการขนาดใหญ่ ในตัวแบบนี้แบ่งตัวแปรในการจัดการที่มีอยู่อย่างสลับซับซ้อน มาจัดเป็นกลุ่มปัจจัยรวม 4 กลุ่มด้วยกันคือ

1. การรับรู้สาระสำคัญของโครงการ จุดเริ่มต้นที่สำคัญของโครงการ คือ การที่ผู้จัดการโครงการทีมงานและผู้บริหารโครงการที่เกี่ยวข้องจะต้องรับรู้และทำความเข้าใจอย่างชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ คือวัตถุประสงค์ของโครงการ กลยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินโครงการ เทคโนโลยีหรือวิทยาการที่จำเป็นสำหรับโครงการ และ แบบแผน หรือ ข้อกำหนดที่เป็นบรรทัดฐานของโครงการ

2. ปัจจัยภายนอก การเงิน ระยะเวลา สภาพแวดล้อมภายนอกและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก ได้แก่ 1.ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ประกอบด้วยปัจจัยย่อย คือ สภาพแวดล้อมทางการเมือง (Politics) ทั้งด้านที่เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐและการเมืองภายในองค์การของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมที่สำคัญของถิ่นฐานชุมชน (Community) สภาพทางภูมิศาสตร์กายภาพ (Geophysical) และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economics) 2.ปัจจัยด้านการเงิน (Monetary) ประกอบด้วย การจัดการด้านการเงิน และต้นทุนและผลกำไร 3.ระยะเวลา (Duration) ประกอบด้วย ระยะเวลารวม (Duration) กำหนดช่วงเวลา (Phasing) และกำหนดเวลาเร่งด่วน (Urgency) หรือเวลาของกิจกรรมที่สำคัญ (Critical path)

3.ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (Attitudes) ผู้บริหารและผู้จัดการโครงการที่เป็นผู้มีหน้าที่ในการสร้างทัศนคติและแรงจูงใจในเชิงบวกให้เกิดขึ้น เช่น 1.การสนับสนุนและความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูง (Commitment and Top Management Support) 2.การสร้างแรงจูงใจที่ดี 3.ความร่วมมือร่วมใจ ด้วยการทำงานเป็นทีม 4.เสริมสร้างโลกทัศน์เชิงบวก (Positive Word View)

4.การดำเนินงาน (Implementation) กลุ่มนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้จัดการโครงการโดยตรงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1.การจัดองค์กรโครงการ (Project Organization) 2.การบริหารสัญญา (Contract Management) 3.การเล่นบทบาทผู้นำ 4.การสร้างทีมงาน 5.การจัดการความขัดแย้ง 6. การจัดการด้านแรงงานสัมพันธ์ 7.การวางแผน การควบคุม และการรายงาน 8.การประกันคุณภาพงาน (Quality Assurance)

ทฤษฎีปัจจัยแห่งความสำเร็จของ J.Jiang, G. Klein และ J. Balloun
(อ้างถึงใน จรินทร์ คงศรีเจริญ ,2547:15)

ในปี ค.ศ. 1996 Jiang และ Balloun (1996) ได้พิมพ์เอกสารเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ Project Management เมื่อเดือนธันวาคม 1996 ผลงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารและผู้จัดการโครงการในองค์กรต่าง ๆ รวม 50 กิจการ ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 78 ข้อคำถาม เกี่ยวกับการจัดลำดับปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการโครงการ ลงความเห็นว่ามีปัจจัย 10 อันดับ ได้แก่ 1.ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายและภารกิจโครงการ 2.การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง 3.ความสามารถของผู้จัดการโครงการ 4.ความเหมาะสมและสมรรถนะของทีมงาน 5.ทรัพยากรเพียงพอ 6.การมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือผู้รับบริการ / ลูกค้า 7.การสื่อสารที่ดี 8.การตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อผู้รับบริการ 9.การติดตามและรับรู้ข้อสรุปป้อนกลับที่ดี 10.เทคโนโลยีเหมาะสม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ คือการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุที่อาศัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย 4 ข้อ คือ ด้านผู้นำชมรม ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี และด้านการดำเนินงานตามข้อบังคับ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรรัตน์ กุมารี (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุดกับต่ำสุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของลักษณะประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุ ระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุด กับพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมต่ำสุด ของตำบลเขาสายยอด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สามารถ

จำแนกกลุ่มผู้ที่เป็นสมาชิกชมรมกับไม่เป็นสมาชิกชมรม คือ การรับทราบชมรมจากเจ้าหน้าที่ การรับทราบชมรมจากเพื่อนบ้าน แรงจูงใจสูง ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านสูง ความสัมพันธ์ในครอบครัวต่ำ ภาวะสุขภาพที่ดี ภรรยาข้าราชการทหาร ส่วนเหตุผลของผู้สูงอายุที่เข้าเป็นสมาชิกชมรมส่วนใหญ่ คือ ต้องการมีเพื่อน เหตุผลของผู้สูงอายุที่ไม่ได้เข้าชมรมส่วนใหญ่ คือ ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับชมรม และพบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจในกิจกรรมรื่นเริง สังสรรค์ การจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจ การได้รับความรู้พร้อมทั้งได้รับการดูแลด้านสุขภาพ

ระวิ แก้วสุกใส (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ วัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุวัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และใช้กรอบแนวทางในการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชมรมนั้น สมาชิกได้เข้าร่วมประชุมเป็นประจำ เมื่อมีการจัดทำแผนงาน/โครงการและส่วนใหญ่ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของชมรมเป็นบางครั้ง สมาชิกชมรมได้รับทราบการชี้แจงบัญชีรายรับ-รายจ่ายจากทางชมรม ให้การสนับสนุนเงินหรือสิ่งของและเข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมจัดขึ้นเป็นประจำ ด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิกชมรมนั้น ได้รับการดูแลสุขภาพอนามัยมากขึ้น สำหรับกิจกรรมของชมรมที่จัดต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน จัดขึ้นตามความต้องการของสมาชิกชมรมเป็นหลัก โดยมีกิจกรรมการตรวจสุขภาพ ฌาปนกิจสงเคราะห์ วันสำคัญทางศาสนา และประเพณี ร้านค้าสวัสดิการชมรมและกิจกรรมการกุศลต่าง ๆ สมาชิกชมรมส่วนใหญ่ได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งชมรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพึ่งตนเอง ในส่วนของสถานที่ตั้งของชมรมตั้งอยู่ในวัดคำในซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวก ส่วนการบริหารจัดการของชมรมนั้น มีการกำหนดโครงสร้างและมอบหมายหน้าที่ให้กับคณะกรรมการบริหารชมรมในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ระเบียบข้อบังคับชมรมและแผนงานประจำปี จัดทำขึ้นโดยการรับฟังความเห็นของสมาชิกเป็นส่วนใหญ่ การดำเนินงานของชมรมได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ชัยพร พิบูลศิริ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ การจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน 2) ศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก ประมวลผลและวิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน มีดังนี้ 1. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ ปัจจัยองค์กรและการบริหารจัดการ ภาวะการผู้นำ ปัจจัยการรวมกลุ่มของสมาชิก ปัจจัยกระบวนการและเปลี่ยนเรียนรู้และการปรับตัว ปัจจัยการขยายผลและขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย

2. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกองค์กร ความสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล การได้รับการหนุนเสริมและสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ

พรรณธิดา บุญพิทักษ์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในสังกัดสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมของชมรมฯ ลักษณะเครือข่ายของชมรมผู้สูงอายุฯ และทัศนะของสมาชิกชมรมต่อการพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ในสังกัดสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 30 ชมรม จำนวน 286 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS และสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test และ f-test ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุจัดให้กับสมาชิกเรียงตามลำดับคือ ส่วนใหญ่เป็นด้านการเผยแพร่ข่าวสารมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ ด้านศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาสังคม ด้านนันทนาการและ ทัศนศึกษานอกสถานที่ และด้านความสนใจและความถนัด ตามลำดับ ส่วนลักษณะเครือข่ายของชมรมผู้สูงอายุนั้นมีลักษณะเครือข่ายของการติดต่อกับองค์กรภายนอกมากที่สุด รองลงมา มีการติดต่อกับชมรมผู้สูงอายุอื่น ๆ ภายในจังหวัด ส่วนเครือข่ายภายในเป็นการติดต่อกับเพื่อนสมาชิกในชมรมเดียวกัน สมาชิกชมรมมีทัศนะต่อการพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในระดับมากต่อการประสานงาน มีความเห็นว่าการแบ่งหน้าที่ในการทำงานด้านเครือข่ายร่วมกัน ในด้านบริหารนั้นสมควรมีการพัฒนาและปรับปรุงในการทำงานร่วมกัน ส่วนด้านกิจกรรมนั้นควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ

วรรณนิภา นาควัฒน์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และ ศึกษาปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ชมรมผู้สูงอายุมีความสามารถในการจัดกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมจัดงานประเพณี กิจกรรมวัดความดันและกิจกรรมตรวจร่างกาย ผู้นำและคณะกรรมการมีความเสียสละและตั้งใจจริงในการทำงาน โดยการมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการดูแลสุขภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเป็นแบบอย่างและสามารถกระตุ้นให้สมาชิกเข้ามาร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ โดยสมาชิกในชุมชนได้ให้การสนับสนุนเงินทุน แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะสามารทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

ปฏิญญา แก้วทงค์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา ชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมที่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ดำเนินการเพื่อผู้อื่นในปัจจุบัน เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ และศึกษาทัศนคติของสมาชิกในชมรมผู้สูงอายุ ที่มีต่อแนวทางพัฒนาการเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 254 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุร้อยละ 94.6 เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญตามประเพณีไทย รองลงมาเข้าร่วมกิจกรรมสวดมนต์ และเข้าร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษา และกิจกรรมที่เข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ การประเมินระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จากตัวชี้วัด 11 ตัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างประเมินว่าตนมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.41 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเคารพนับถือตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 และการประเมินว่าโลกนี้ยังมีอะไรน่าทำอีกมากมาย มีค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนการเห็นคุณค่าในตัวเองต่ำ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ชอบที่จะอยู่บ้านมากกว่าที่จะออกไปข้างนอก อยู่ในระดับมาก และในส่วนทัศนคติต่อการเสริมสร้างคุณค่าในตนเองพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีทัศนคติต่อการเสริมสร้างคุณค่าในตนเองในระดับมากที่สุด และผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า โดยไม่คาดหวังที่จะได้รับใบประกาศเกียรติคุณ

เพ็ญศรี วังทรายทอง (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานและการจัดการความรู้ด้านการดูแลสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงานและจัดการความรู้ด้านการดูแลสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารชมรม ประกอบด้วย การวางแผนมีการสรรหาคณะกรรมการ โดยรับสมัครเลือกตั้งจากสมาชิก โดยเห็นว่าการวางแผนการเงินตามวัตถุประสงค์และระเบียบของชมรม รวมถึงมีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรม การจัดการองค์การมีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำแหน่ง การบังคับบัญชา มีการแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน การประสานงานมีการประสานงานโดยใช้การส่งหนังสือ การควบคุม โดยชมรมมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกครั้ง และมีการจัดทำรายงานทุกครั้งโดยการปิดประกาศหรือส่งเป็นหนังสือให้กรรมการและสมาชิก

สุกัญญา บุญวิเศษ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ :กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองคู อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านหนองคูและแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ ปัจจัยภายนอกได้แก่ เจ้าหน้าที่มีบทบาทในการสนับสนุนความรู้และงบประมาณ

บางส่วน ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนครอบครัวของผู้สูงอายุ ปัจจัยภายในได้แก่ บทบาทของผู้นำ ชุมชนและคณะกรรมการและสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชมรม และปัจจัยทาง สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมพื้นบ้านของผู้สูงอายุจากพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ ประเพณี หรือวิถีชีวิต ของผู้สูงอายุ สถานที่ตั้งของชมรม ปัจจัยด้านผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกชมรม คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่

ปานหทัย ปานสิทธิ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานของชมรม ผู้สูงอายุในอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของ ผู้สูงอายุ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ที่สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน ดำเนินการ ก่อตั้งตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์สุขต่อผู้สูงอายุและ ครอบครัว ด้านการดำเนินงานพบว่าการจัดทำระเบียบข้อบังคับของชมรม และการจัดทำแผน ประจำปี และชมรมมีการแจกบัญชีรายรับ - รายจ่ายการเงินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรมให้สมาชิก ทราบเป็นบางครั้ง และส่วนใหญ่มีการจัดประชุมทุกเดือน ส่วนรูปแบบการดำเนินงานของชมรม ผู้สูงอายุที่เข้มแข็ง คือ โดยเป็นชมรมของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุ เพื่อผู้สูงอายุและสังคม ทางชมรม มีการบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการบริหารตามปัจจัยพื้นฐานทางการบริหาร มีการประสานงาน ระหว่างบุคคลในหน่วยงานเป็นอย่างดี มีการควบคุมงานให้ดำเนินไปตามที่กำหนด และการดำเนินงานด้านกิจกรรมก็สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกชมรมได้เป็นอย่างดี ทั้งด้าน การสร้างเสริมสุขภาพอนามัย กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การทัศนศึกษา การบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์และอื่น ๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม เนื่องจากเป็นชมรมผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ โดยได้รับโลรางวัลจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 ในการรวมพลังเครือข่ายเพื่อสร้างสุขภาพผู้สูงอายุและสร้างสังคมแห่งความดีงาม ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ รวมถึงเป็นชุมชนต้นแบบที่ผู้วิจัยสามารถถอดบทเรียนเพื่อที่จะสามารถประยุกต์ใช้กับชมรมอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแฝก
2. คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
3. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก
4. เจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 แบบ คือ

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structured Interview)

โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อหรือประเด็นไว้กว้าง ๆ ล่วงหน้า เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์สามารถที่จะปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนของคำตอบได้ โดยครอบคลุมประเด็นการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ปัจจัยที่สร้างความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

3.2 แบบสังเกต

โดยผู้วิจัยจะสังเกตแบบมีส่วนร่วมถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม สังเกตสิ่งสนับสนุนภายในชมรม สังเกตการดำเนินงานภายในชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสืบค้นเอกสาร หนังสือ บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลด้านวิชาการต่างๆ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เพื่อเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลด้านปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 2. คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลด้านการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และด้านแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 3. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก เป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลด้านการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 4. เจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก เป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลด้านการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาว่าครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์หรือไม่ ก่อนนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) โดยนำข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมาตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ประเด็นการศึกษา สังเคราะห์เพื่อให้ได้ภาพรวมภายใต้กรอบแนวคิด สรุปผลการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาโดยการพรรณนาความ (Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก จำนวนทั้งสิ้น 16 คน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ส่วนที่ 3 ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ชมรมผู้เฒ่าสามัคคี จังหวัดนครปฐม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2547 ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ทุกตำบลต้องมีชมรมสร้างสุขภาพอย่างน้อยหนึ่งชมรมในหนึ่งหมู่บ้าน ซึ่งชมรมผู้สูงอายุก็เป็นรูปแบบหนึ่งของชมรมสร้างสุขภาพ ซึ่งต่อมาได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐมขึ้นและมียุทธศาสตร์การสาธารณสุขจังหวัดนครปฐมเป็นองค์ประกอบ ได้กำหนดพันธกิจที่ 1. จัดระบบการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2. การยกระดับบริการสุขภาพให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เป้าประสงค์ที่ 3. ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและเข้าถึงบริการสุขภาพด้วยความมั่นใจ ตัวชี้วัดหลัก ที่ 4. ร้อยละของตำบลที่ผ่านการประเมินความสำเร็จระดับ 2 ในการจัดการสุขภาพของผู้สูงอายุมีความร่วมมือระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยมีวัตถุประสงค์ของกิจกรรม 2 ประการ 1. ผู้สูงอายุที่มาร่วมกิจกรรมทุกคนต้องได้หัวเราะ และ 2. ในวันนั้นผู้สูงอายุต้องได้กินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการการดำเนินกิจกรรม

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีสมาชิกเริ่มแรก จำนวน 46 คน โดยหัวหน้าสถานีนามัยตำบลดอนแฝก เป็นผู้ก่อตั้ง ต่อมาได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชมรมจำนวน 20 คน โดยเลือกจากสมาชิกชมรม จากนั้นคณะกรรมการได้ร่างข้อบังคับและนำเสนอในที่ประชุมชมรมเพื่อประกาศใช้เป็นข้อบังคับของ “ชมรมผู้เฒ่าสามัคคี” ในปี พ.ศ.2548 ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 247 คน มีการประชุมและทำกิจกรรมต่างๆ ทุกวันที่ 20 ของเดือน โดยส่วนใหญ่จะจัดที่สถานีนามัยตำบลดอนแฝก ในแต่ละครั้งจะมีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 100 คน

ปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมในครั้งแรก คือ งบประมาณที่ได้มาจัดกิจกรรมได้ครั้งเดียวก็หมด ในขณะที่ผู้สูงอายุต้องการให้ทำกิจกรรมอีก ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลร่วมกับอาสาสมัคร จึงประชุมหาทางแก้ไข ข้อเสนอที่ได้คือ อาสาสมัครทุกคนยินดีทำกิจกรรมต่อไป เพราะเห็นว่าผู้สูงอายุไม่ใช่ใครอื่น พวกท่านคือ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง และถือเป็นการตอบแทนบุญคุณอย่างหนึ่ง อาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงได้รวมเงินกันจัดซื้ออาหารเลี้ยงผู้สูงอายุในวันจัดกิจกรรม โดยอาสาสมัครร่วมกันทำอาหารกินเอง รวมไปถึงการจัดสถานที่ จัดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุ โดยใช้รถส่วนตัวของ อาสาสมัคร และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการบริการตรวจร่างกาย ชั่งน้ำหนัก วัดสวนสูง วัดความดัน รอบเอว มีกิจกรรมนันทนาการสร้างความสุขให้ผู้สูงอายุโดยบุคลากรของ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝกกับ บุคลากรของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ส่วนการเสิร์ฟอาหาร เก็บล้างจานชาม การรับ-ส่งผู้สูงอายุเป็นหน้าที่ของอาสาสมัคร ในปี พ.ศ. 2548 ได้ทำโครงการเสนอของบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมฯ ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเรื่อยมา ปีละ 20,000 บาท จนปัจจุบันสนับสนุนเดือนละ 6,500 บาท และนอกจากสนับสนุนค่าอาหารแล้ว ทาง อบต. ยังจัดงบประมาณเพื่อนำพาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาทุกปีอีกด้วย ในปี พ.ศ. 2551 กลุ่มชมรมผู้สูงอายุเห็นว่า กลุ่มอาสาสมัคร ต้องไปชนโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องครัวจากวัดห้วยพลู ซึ่งเป็นวัดข้างเคียง จึงได้มีการจัดทอดผ้าป่าและรวบรวมเงินซื้อเครื่องครัวไว้ใช้ที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก ทำให้เกิดผลประโยชน์กับชุมชน คือ ประชาชนที่จัดงานทำบุญต่าง ๆ ที่บ้านก็มาเช่าเครื่องครัวราคาถูกจากชมรมผู้สูงอายุไปใช้ โดยเงินที่ได้ก็นำเข้าชมรมผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2552 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก ได้ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ในการสร้างอาคารอเนกประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในตำบลดอนแฝก ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน คือ นอกจากใช้จัดกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุแล้วยังใช้เป็นที่พักผ่อน หรือ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบลดอนแฝก ในปี พ.ศ. 2553 สมาชิกกลุ่มหลายคนอยากรำกลองยาว จึงได้รวบรวมเงินกันซื้อเครื่องดนตรีของวงกลองยาวจนครบชุด โดยมีครูฝึกสอนการตีกลองยาวและทำรำรายรำต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันนี้ได้นำกลองยาวมาใช้ในกิจกรรมเพื่อให้เกิดความบันเทิง สนุกสนาน ซึ่งประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน คือ ชุมชนมีงานบวช งานแต่ง หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ สามารถ มาใช้บริการวงกลองยาวของ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกได้ ทำให้มีรายได้เข้าชมรมฯ และในปีเดียวกัน ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลดอนแฝก ได้สนับสนุนงบประมาณเข้าชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ทุกเดือน เดือนละ 1,500 บาท ในปี พ.ศ. 2554 ได้จัดทำผ้าป่าสามัคคีของตำบลขึ้น ซึ่งได้เงินประมาณ 1,900,000 บาท จึงได้ผลประโยชน์คือ 1. สร้างโรงครัวชุมชนใช้จัดทำอาหารเวลามีการจัดกิจกรรม ที่ อบต. หรือ รพ.สต 2. สร้างห้องปฏิบัติธรรมของตำบลโดยต่อเติมหลังอาคาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3. สร้างห้องทันตกรรมพร้อมเครื่องมือไว้บริการประชาชน 4.สร้างห้องตรวจภายใน 5. ต่อเติมบริเวณ หน้าอาคาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไว้บริการประชาชน ในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการจัดปรับ ตารางกิจกรรมใหม่เพื่อความหลากหลายของกิจกรรม และประโยชน์การรับข่าวสารของผู้สูงอายุ จากเดิมที่มีเจ้าหน้าที่จาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก เป็นวิทยากรแต่เพียงผู้เดียว ตลอดงาน ปรับใหม่โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วง แต่ละช่วงเวลานั้นการสร้างสุข สร้างเสียง หัวเราะ คือ ช่วงที่หนึ่ง ประธานชมรมผู้สูงอายุ เป็นวิทยากร แจ่มข่าว เล่าขานเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ช่วงที่สอง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก หรือตัวแทน พบปะและ แจ่มข่าวของ อบต. หรืองานราชการให้ผู้สูงอายุรับทราบ ช่วงที่สาม เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล แจ่มข่าวด้านสุขภาพต่าง ๆ ตามด้วยกิจกรรมบันเทิงสร้างความสุข เสียงหัวเราะให้ ผู้สูงอายุจนถึงเวลารับประทานอาหาร ในปี พ.ศ. 2557 ได้รวบรวมเงินกันจัดซื้อโต๊ะ เก้าอี้ เพิ่มเติม ไว้ประจำชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 20 ชุด โดยคนในชุมชนสามารถมายืมโต๊ะเก้าอี้ไปใช้ได้ (สมบุญ บัญประสาน,2558)

1.2 กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

การดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุเป็นหัวใจของผู้สูงอายุ เพราะกิจกรรมจะทำให้ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของชมรมได้พบปะสังสรรค์ ได้ทั้งประโยชน์ทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งกิจกรรม ของชมรมผู้สูงอายุเป็นข้อบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ จากการศึกษา พบว่า คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก มีการปรึกษาหารือกันว่าจะจัดกิจกรรม อะไรให้ถูกต้อง ตามความประสงค์ของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก เมื่อตกลงกันแล้วก็จะมีการ ดำเนินการตามข้อตกลง และพบว่าลักษณะกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีหลากหลายชนิด ขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก อาจประมวลกิจกรรมต่างๆ ได้ดังนี้

1.2.1 กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ได้แก่ การจัดกิจกรรม ตามวัน สำคัญทางศาสนา และตามวัฒนธรรมประเพณีนิยม ของแต่ละท้องถิ่น มักนิยมกันมาก ในชมรม ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน หรือชุมชน เพราะทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ซึ่งชมรมผู้สูงอายุตำบล ดอนแฝก ได้มีกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ได้แก่

1.2.1.1 กิจกรรมวันสงกรานต์ เป็นสิ่งที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ภูมิใจที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ก่อตั้งประวัตศาสตร์วันสงกรานต์ของตำบลดอนแฝก เพราะแต่ดั้งเดิมตำบล

ดอนแฝกไม่มีประเพณีวันสงกรานต์เป็นของตนเองเพราะเป็นตำบลที่ไม่มีวัด แต่เมื่อมีกิจกรรมผู้สูงอายุ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก จึงเสนอให้วันที่ 20 เมษายนของทุกปี เป็นวันสงกรานต์ของตำบลดอนแฝก โดยจะจัดกิจกรรมเน้นการสืบทอดตามประเพณีสงกรานต์ มีกิจกรรมทำบุญเลี้ยงพระ โดยให้ลูกหลานในตำบลดอนแฝกมาสรงน้ำพระ และผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีการแสดงและการละเล่น ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนระลึกถึงประเพณีและวัฒนธรรมไทยที่ดั่งาม รวมถึงการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ

1.2.1.2 กิจกรรมวันปีใหม่ มีกิจกรรมทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ เลี้ยงอาหาร โดยมีการจัดซุ้มบริจาคอาหาร มีการจับรางวัล และมีการแสดงรวมถึงกิจกรรม นันทนาการต่าง ๆ

1.2.1.3 กิจกรรมวันพ่อ มีการทำบุญเลี้ยงพระ เลี้ยงอาหารสำหรับผู้มา ร่วมงานโดยการจัดซุ้มบริจาคอาหาร มีการแสดงของนักเรียน การแสดงกลองยาวของชมรม ลูก ๆ จะเตรียมดอกไม้และพวงมาลัยมาไหว้พ่อ เพื่อแสดงถึงความรักและความกตัญญู รวมถึงกิจกรรมการจุด เทียนชัยถวายพระพร

1.2.1.4 กิจกรรมวันแม่ จะมีกิจกรรมตั้งแต่การแจกทุนการศึกษา การมอบ รางวัลแม่ดีเด่นให้แก่ผู้สูงอายุ การมอบรางวัลให้แก่บุคคลที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งผู้สูงอายุมีอิทธิพล ในการผลักดันให้มีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ลูก ๆ จะเตรียมดอกไม้และพวงมาลัยมาไหว้แม่ เพื่อแสดง ถึง ความรักและความกตัญญู รวมถึงกิจกรรมการจุดเทียนชัยถวายพระพร

1.2.1.5 กิจกรรมวันลอยกระทงจะมีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุช่วยกันทำกระทง โดยแต่ละคนนำวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกระทงมาร่วมช่วยกันทำกระทงให้วัดต่าง ๆ ใกล้บ้าน และ ทำขायวันลอยกระทง และมีการประกวดการทำกระทง ส่วนรายได้นำมาถวายวัด

1.2.2 กิจกรรมนันทนาการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน รื่นเริงตาม โอกาส และความพอใจของสมาชิกในชมรมผู้สูงอายุ มีการแสดงเล็กๆ น้อยๆ และร่วมกันร้องเพลง ตามอัยาศัย โดยกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จะมีทุกวันที่ 20 ของเดือน กิจกรรม สันทนาการก็จะมีกรตักกลองยาวเพื่อความบันเทิง การร้องร่วมกัน ร้องเพลง เดินประกอบจังหวะ ออกกำลังกาย โดยให้ผู้สูงอายุทุกคนมีส่วนร่วม และจะมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมตามวัน สำคัญต่าง ๆ รวมถึงมีการรับประทานอาหารร่วมกัน

1.2.3 กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกให้ความสำคัญ กับสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก จึงมีการเชิญแพทย์ พยาบาล ผู้รู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย มาบรรยายเพื่อให้ความรู้เรื่องยา ยาสมุนไพร และโภชนาการเพื่อสุขภาพ การปฏิบัติตนในการดูแล สุขภาพตนเอง การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย ซึ่งการจัดกิจกรรมทุกวันที่ 20 ของเดือน จะมีการตรวจวัดสุขภาพเบื้องต้น

1.2.4 กิจกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากผู้สูงอายุมีเวลาว่างมาก การท่องเที่ยวในสถานที่ และโอกาสอันควร โดยไปเป็นหมู่คณะ นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ เรื่องความรักสามัคคีในหมู่ คณะแล้ว ยังได้ความรู้ ความเท่าทันโลกอีกด้วย โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกได้มีการจัดกิจกรรม ท่องเที่ยวต่างจังหวัดปีละ 1 ครั้ง ซึ่งใช้เวลา 1 วัน เดินทางไปกลับ กิจกรรมส่วนใหญ่จะพาผู้สูงอายุ ไปทำบุญตามวัดต่าง ๆ มีการรับประทานอาหารร่วมกัน นอกจากนี้ได้พาผู้สูงอายุไปดูภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา ถนนพุทธมณฑล สาย 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผู้สูงอายุจะได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อ ซึ่งกิจกรรม ทั้งหมดที่กล่าวมาจะไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

1.2.5 กิจกรรมการกุศล รวมทั้งสาธารณกุศล ที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถจะช่วยให้ และมีการกุศลที่ให้แก่เพื่อร่วมชมรมที่ถึงแก่กรรม หรือการไปเยี่ยมไข้ที่บ้านเมื่อ เพื่อนสมาชิกเจ็บป่วยไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมได้ ทางชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก และ อาสาสมัคร ก็จะมีการพากันไปเยี่ยม ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเพื่อเป็นการให้กำลังใจ และเป็นการแสดงถึงความเอื้ออาทรต่อกัน ที่ทำให้เกิดความ รักสามัคคี ในหมู่คณะได้มาก ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ตนไม่โดดเดี่ยว และมีกิจกรรมการสร้างบุญ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการสวดมนต์ก่อนเริ่มกิจกรรม มีการปล่อยปลาในเดือนเกิดของ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิก มีการทำบุญต่าง ๆ อีกทั้งยังมีกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล5 ของตำบลดอนแฝก ในทุกวันที่ 5 วันที่ 15 และวันที่ 25 ของทุกเดือน จะมีกิจกรรมสวดมนต์ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา ถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ และอุทิศบุญกุศล

1.2.6 กิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีกิจกรรมที่ให้การ สงเคราะห์แก่สมาชิกที่ถึงแก่กรรม โดยมีการเก็บเงินผู้ที่เป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์เมื่อมีผู้เสียชีวิต เพื่อช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

จากการศึกษาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก โดยใช้วิธีการศึกษาจาก เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล หลัก ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก คณะกรรมการบริหารชมรม ผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลดอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก จำนวน 16 คน พบว่า การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ อธิบายได้ดังนี้

2.1 การวางแผน

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการร่วมมือกันปรึกษาหารือกัน มีการวางแผนการทำงาน โดยมีการจัดประชุมเป็นประจำทุกวันที 15 ของทุกเดือน ก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมในวันที่ 20 ของทุกเดือน โดยมีการวางแผน การทำงานในเรื่องของ สถานที่ อาหาร การรับส่งผู้สูงอายุ ผู้ดำเนินรายการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก ผู้นำชมรม ผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัคร งานพัฒนาสังคม รายละเอียดดังกล่าว

“เราร่วมมือกันและปรึกษาหารือกันตลอด จากทางผู้ดำเนินงานก็คืออย่าง ผอ.รพ.สต. จากทาง อบต. มีการวางแผนการบริหารจัดการในเรื่องของการทำงาน เราจะวางแผนร่วมกัน และผู้สูงอายุเขาให้ความร่วมมือในแทบทุกเรื่อง และผู้สูงอายุมีการเสนอความคิดเห็นโดยเขาจะมีคณะกรรมการของชมรมผู้สูงอายุที่ว่ามีข้อเสนอ และก็ในช่วงของกิจกรรมผู้สูงอายุเขาก็จะเสนอของเขาเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของกิจกรรม ในเรื่องของอาหาร เขาก็จะมีความคิดเห็นของเขาอยู่”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“มีวางแผนประชุมทุกวันที 15 ก็จะเป็นเฉพาะกรรมการของชมรมกับผู้นำหน่วยงานต่าง ๆ ก็ประมาณสิบกว่าคนประชุมครั้งนึงสิบกว่าคน”

(รองประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“มีการประชุมวางแผนกันทุกวันที 15 ของเดือน จะมีการประชุมกรรมการผู้สูงอายุในเรื่องกิจกรรมที่จะจัด อาหารการกิน ต่าง ๆ”

(ฝ่ายพัฒนาสังคม, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“เราจะมีการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุทุกวันที 15 ของเดือน เราก็จะมีการมาคุยกันนะว่า วันที่ 20 จะมีกิจกรรมอะไรบ้าง ก็มีคณะกรรมการผู้สูงอายุ นายก อบต ประธานชมรม กรรมการชมรม โรงเรียน ตำรวจ ถ้าเขาวางก็จะเชิญมา จะไม่ครบทุกหน่วยงาน ประมาณ 20 คน ก็มาประชุมว่าจะทำอะไร ก็ให้ผู้สูงอายุคิด เช่น อย่งการแสดง จะมีกลองยาว จะมีสวดมนต์ เริ่มตั้งแต่เช้าว่าจะทำอะไร”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

2.2 การจัดหน่วยงาน

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน จำนวน 6 หน่วยงาน ดังนี้

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลจะดูแลด้านการตรวจสุขภาพ มีการแจ้งข่าวสารและให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านสุขภาพ ด้านอาหารการกิน โดยแนะนำอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ให้ความรู้ด้านสรรพคุณของสมุนไพรต่าง ๆ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการออกกำลังกายให้เหมาะกับวัย ตามด้วยกิจกรรมบันเทิงสร้างความสนุกสนานต่าง ๆ รวมถึงมีการอำนวยความสะดวกด้านการรับ-ส่ง ผู้สูงอายุ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนงบประมาณให้กับทางชมรมผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่าง ๆ การสร้างเครือข่าย พบปะและแจ้งข่าวของ อบต. หรืองานราชการให้ผู้สูงอายุรับทราบ โดยฝ่ายพัฒนาสังคมจะช่วยในเรื่องของการดำเนินการของงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในชมรม การอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรม มีการจัดเตรียมสถานที่โดยการให้พนักงานมาทำความสะอาดพื้นที่และห้องน้ำ
3. ฝ่ายอาสาสมัครจะดูแลในเรื่องของการจัดสถานที่ การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้เพียงพอ กับจำนวนของผู้สูงอายุ ดูแลเรื่องอุปกรณ์โสต เครื่องเสียง การเสิร์ฟน้ำ เสิร์ฟอาหาร การให้ความสะดวกสบายแก่ผู้สูงอายุ การรับ-ส่ง ผู้สูงอายุ รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ตามบ้านเรือนในชุมชน
4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีส่วนร่วมในการวางแผน เสนอโครงการให้กับทางองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝกให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ รวมถึงเข้าไปช่วยดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ดูแลในเรื่องการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความต้องการของผู้สูงอายุ การทำหน้าที่เป็นวิทยากรเพื่อแจ้งข่าว เล่าขานเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
5. ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็จะเข้ามาช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ รวมถึงดูแลในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร โดยมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้สูงอายุทราบ แล้วก็มี การสนับสนุนงบประมาณบางส่วน
6. ตำรวจชุมชน ดูแลในเรื่องของความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุ รายละเอียดดังกล่าว

“พี่ก็จะมีช่วยเหลือในชั่วโมงของ รพ.สต. ค่ะ พี่ก็จะเป็นคนให้ข้อมูลด้านสุขภาพ เรื่องอาหาร เรื่องการออกกำลังกาย และก็แจ้งข่าวสารของงานใน รพ.สต. แล้วก็ในเรื่องกิจกรรม สันทนาการ กิจกรรมจะมีเปลี่ยนแปลงไป สิ่งพี่ก็จะดึงที่อื่นมาช่วย ดึงตำรวจเข้ามา ดึงนักศึกษา เข้ามาฟังแต่หมอ หมอก็หมดมุก บางทีก็เชิญวิทยากรท่านอื่นมา บางทีก็เชิญหมอกจากวชิระมารวม มาช่วยตรวจสุขภาพ มีการจัดหน้าที่ค่อนข้างชัดเจนค่ะ อบรมก็จะช่วยในการจัดสถานที่ ที่ทำความสะอาด ให้พนักงานมาทำความสะอาดพื้นที่ กวาดล้างพื้น ทำความสะอาดห้องน้ำ ทาง รพ.สต. ก็จะดูแลเรื่องอาหาร ว่าวันนี้จะทำอาหารอะไร และก็ดูแลเรื่องกิจกรรมด้วย อย่างเมื่อวานเราก็ต้อง เตรียมและให้นักศึกษามาเตรียมว่าพรุ่งนี้จะเอากิจกรรมอะไรมาให้กับผู้สูงอายุ จะต้องมียั้งสันทนาการ มีที่ออกกำลังกาย มีทั้งความรู้ทั่วไป ท่านผู้นำก็จะเตรียมในเรื่องการออกรับตามบ้านตามจุด”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“การจัดกิจกรรมก็จะร่วมกันกับทาง รพ.สต. แต่ละเดือน ๆ ว่ามันจะมีอะไรบ้าง คนของ อบรม. เข้าไปประสานงาน ในส่วนของกิจกรรมเขาจะมีแบ่งเป็น ชั่วโมง ๆ ในเรื่องของการให้ความรู้ ทาง รพ.สต. ก็จะมีในเรื่องของสุขภาพกับผู้สูงอายุที่จะไปแนะนำว่าควรจะทำอย่างไร หรือควร รับประทานอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ร่างกาย ทาง อบรม. ก็จะเข้าไปในเรื่องของให้ข้อมูลข่าวสาร โลกภายนอกว่าเป็นอย่างไรเอามาแจ้งผู้สูงอายุ แล้วก็ดูในเรื่องความเดือนร้อนของผู้สูงอายุว่าต้องการ อะไร ก็จะมีในฝ่ายปกครองด้วย ฝ่ายปกครองก็จะเข้าไปในเรื่องของข้อมูลข่าวสารแล้วก็สนับสนุน งบประมาณบ้างอะไรบ้าง ในส่วนของฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จะเอามาช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ ตำรวจมาตลอดในช่วงของกิจกรรมผู้สูงอายุมาอยู่แล้ว เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุ”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“อบรม. มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ แล้วก็เข้าร่วมกิจกรรม ก็มีคนของ อบรม. ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมแต่ละเดือน แผนการจัดกิจกรรม อบรม. ก็มีมีส่วนช่วย จริง ๆ แล้วมาจากประธานชมรมกลุ่มผู้สูงอายุ เขาเป็นผู้เสนอโครงการ อบรม. ก็ช่วยในเรื่องการช่วย เขียนโครงการ โดยกิจกรรมทุกเดือน ทาง รพ.สต. แต่ละเดือนมีแนวคิดในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะ แบ่งเป็นชั่วโมงเกี่ยวกับสุขภาพ ต่อไปชั่วโมงสันทนาการ ชั่วโมงของ อบรม. มีวิทยากรจากที่อื่นมาเป็น บางครั้ง ในส่วนของ อบรม. ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารทั่วไป เกี่ยวกับสุขภาพบ้าง เกี่ยวกับแนว ๆ ของผู้สูงอายุ ข่าวสารของทางราชการ ข่าวสารของหมู่บ้านด้วย เช่น การฉีดพ่นยุงลาย การประชุม ของกลุ่มต่าง ๆ”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

2.3 การจัดบุคลากร

การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะมีการจัดสรรบุคลากรหลัก ๆ จากแต่ละหน่วยงานมาเพื่อช่วยดำเนินงานกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ โดยมีบุคคลจาก 6 หน่วยงานหลัก ได้แก่ บุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก บุคลากรจากฝ่ายอาสาสมัคร บุคลากรจากฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก บุคลากรจากฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ บุคลากรจากตำรวจชุมชน ซึ่งในปัจจุบันถือว่าบุคคลเพียงพอในการดำเนินงาน เนื่องจากเวลามีกิจกรรมที่จะต้องใช้คนหลายๆ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝกก็จะจัดสรรคนทั้งหมดมาช่วย เช่น ช่วงเวลาบริการอาหารและน้ำตอนกลางวัน แต่ในอนาคตอาจจะต้องใช้บุคลากรเพิ่มขึ้นเนื่องจากทางชมรมผู้สูงอายุมีแนวโน้มจะเพิ่มกิจกรรมการเกษตร และจะประสานงานให้การศึกษานอกโรงเรียนเข้ามาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งแต่ละคนที่มาช่วยในการดำเนินงานต่าง ๆ ล้วนแต่ไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น ทุกคนมาทำงานด้วยใจ เพราะเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าและเปรียบเสมือนพ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง ที่ต้องตอบแทนบุญคุณท่าน ในการจัดกิจกรรมได้เห็นความสุข ความสนุกสนาน การได้เห็นรอยยิ้มและเสียงหัวเราะของผู้สูงอายุ ทำให้บุคคลที่มาทำงานรู้สึกมีกำลังใจ มีแรงจูงใจในการอยากที่จะมาทำงานให้กับชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รายละเอียดดังกล่าวได้สัมภาษณ์

“จริง ๆ แล้ว เหมือนใจตัวเอง นี่เราพูดจากใจตัวเองนะว่า คือเราเห็นผู้สูงอายุมีความสุข เห็นรอยยิ้มผู้สูงอายุ เห็นการแสดงออกของผู้สูงอายุ มันทำให้เรามีใจลงไปที่ตรงนั้น ทางผู้นำจะได้กำลังใจตรงนั้น ทำให้ทั้งผู้สูงอายุไม่ได้ เนื่องจากพอถึงวันที่ 20 จะรอและ เดือนนี้เลื่อนไหม เดือนนี้ทำอะไร ยังไง มันก็เลยทำให้ผู้นำทิ้งเขาไม่ได้ นี่แหละแรงจูงใจอย่างดีเลย

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“เราอายุเยอะแล้วก็เห็นใจคนอายุเยอะด้วยกัน จะได้มีเพื่อน จะได้ไปช่วยกันดูแลกัน มีปัญหาอะไรก็ช่วยกัน เหมือนคนชราที่จะถูกทอดทิ้ง ลูกหลานคุยกันคนละภาษา คือได้มาผ่านคลายอะนะไปช่วยเขา อยากให้ทุกคนมีส่วนร่วมมีความสุขร่วมกัน ทำให้เขาได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ อย่างเขาไม่เคยออกกำลังกายหมอก็ได้สอนออกกำลังกาย มีเรื่องการรับประทานอาหารอายุมากแล้ว ลดหวานมันเค็ม เพื่อสุขภาพของตัวเอง”

(รองประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“ต้องการให้ผู้สูงอายุได้มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ส่งเสริมทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพกาย มาแล้วต้องได้หัวเราะ ต้องได้อิมกลับไป อาหารก็จะเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ อาหารเราก็จะเน้นผักปลอดสารพิษ จากการศึกษาที่เขาไม่เคยกล้าแสดงออก ไม่กล้ารำไม่กล้าอะไรเลย เขาก็มีความกล้ามากขึ้นเมื่อรวมกลุ่ม”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“อยากทำ ชอบ อยากให้บ้านเรามีชื่อเสียง และทำก็ช่วยกัน เพราะว่าอาสาสมัครมันไม่มีเงินเดือนอยู่แล้ว ผู้สูงอายุเขาก็พอใจเดือนหนึ่งมาครั้ง เขาก็มีสนุกสนานได้หัวเราะบ้าง มีการละเล่นต่าง ๆ ที่ อบต. บ้าง อาสาสมัคร บ้าง ก็เล่นให้เขาดู”

(ประธานอาสาสมัครตำบลอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“บุคคลถามว่าพอไหมก็พอ แต่ในอนาคตเราก็จะต้องทำกิจกรรมก็คือหาความรู้ด้านอื่นอะ ตอนนี้ก็วางแผนไว้ว่าจะประสานงานด้านการเกษตรมั่ง ผลการศึกษาออกโรงเรียนมาให้ความรู้เพิ่มอยู่ ตอนนี้คนยังพออยู่ ส่วนกำลังใจตรงนั้นมันสร้างในตัวของมันอะนะ แค่เสียงหัวเราะแค่รอยยิ้มอะ คนทำงานก็มีความสุขแล้ว เพราะว่าด้วยตัวที่เราทำงานเองอยู่แล้วมันจะกำลังใจที่ไหน นอกจากกำลังใจจากตัวเองและก็เพื่อนร่วมงานที่ทำด้วยกัน ก็ทีมกับสิ่งที่เราทำลงไปแล้วผลสะท้อนกลับมาให้เราเห็นรอยยิ้มเสียงหัวเราะ นั่นก็คือกำลังใจ งานหลักๆเลยจะเป็นทางสำนักเข้าไปร่วมเป็นนักพัฒนาจะเข้าไปของตัวบุคลากรหลักที่จะเข้าไปตรงจุดนั้น ส่วนในเรื่องการบริการเวลาที่ในเรื่องอาหารในเรื่องน้ำก็จะมีพนักงานทั้งหมด ซึ่งก่อนจะถึงเที่ยงอะประมาณสิบเอ็ดโมงสี่สิบห้า พนักงานทั้งหมดก็จะร่วมลงไปในการบริการในด้านอาหารทุกคนอยู่แล้ว เป็นพนักงานจากอบต.ทั้งหมด ก็จะไปช่วยอสม. ไปช่วยทีมผู้นำในการบริการอาหาร รวมทั้งตัวผู้บริหาร ทีมคณะรองนายกก็ช่วย ๆ กัน โดยใช้คนในอบต”

(ฝ่ายพัฒนาสังคม, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

2.4 การอำนวยการ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลอนแฝกจะมีการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการบังคับบัญชา ควบคุมการปฏิบัติงาน สั่งการ โดยหน่วยงานหลักในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลอนแฝก ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลอนแฝก ฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลอนแฝก ฝ่ายปกครองกำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจชุมชน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ มีการสั่งการ และประสานงานไปยังฝ่าย ต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จ ซึ่งในส่วนขอ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก จะมีผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก เป็นผู้นำในการดำเนินงาน ควบคุมการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดูแลการปฏิบัติงานของเครือข่ายต่าง ๆ ให้ไปด้วยความเรียบร้อย ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก จะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นผู้นำในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และควบคุมดูแลสั่งการการปฏิบัติงานของงานพัฒนาสังคม ซึ่งงานพัฒนาสังคมจะเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานปลัด มีหน้าที่ดูแลในด้านกรดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกโดยตรง และในส่วนของชมรมผู้สูงอายุ จะมีประธานชมรมทำหน้าที่เป็นผู้นำชมรมในการดูแล สั่งการ ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตามแผนงานของชมรม

“การทำงานก็จะทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานในแต่ละหน่วยจะมีผู้นำเป็นของตัวเอง ในอบต. ก็จะมีนายกอบต. เป็นผู้สั่งการประสานงาน ในชมรมก็จะมีประธานชมรม คอยดูแลคอยประสานงาน ดำเนินงาน ส่วน รพ.สต. ก็จะมี ผู้อำนวยการ รพ.สต. เขาก็จะมีการดูแล ควบคุมการทำงาน สั่งการ ในแต่ละหน่วยงานเขาก็จะมีการทำงานที่ต่างกันไป จะมีฝ่ายอาสาสมัครบ้าง กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจก็จะมาช่วยกัน”

(ฝ่ายพัฒนาสังคม, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

2.5 การประสานงาน

การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก 2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก 3. ฝ่ายอาสาสมัคร 4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 5. ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน 6. ตำรวจชุมชน ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย โดยแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกที่แตกต่างกัน ซึ่งทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี และทุกวันที่ 15 ของเดือนจะมีการประชุมกันในเรื่องของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก โดยจะมีการประสานงานและแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายและการดำเนินการประสบความสำเร็จ รายละเอียดดังกล่าว คำสัมภาษณ์

“อบต. ทำงานร่วมกับทาง รพ.สต. ผู้สูงอายุที่ก่อตั้งขึ้นมา มีกิจกรรมทุกเดือน ๆ ทาง ผอ.รพ.สต. เป็นผู้ดำเนินการ อบต. เข้ามาสนับสนุนที่หลัง แต่ในเรื่องของโครงสร้างการจัดกิจกรรมก็จะร่วมกันกับทาง รพ.สต. แต่ละเดือนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง คนของ อบต. เข้าไปประสานงานในส่วนของกิจกรรมเขาจะมีแบ่งเป็น ชั่วโมง ๆ ในเรื่องของการให้ความรู้ ทาง รพ.สต. ก็จะมีในเรื่องของ

สุขภาพกับผู้สูงอายุที่จะไปแนะนำว่าควรจะทำอย่างไร หรือควรรับประทานอะไรที่เป็นประโยชน์ แก่ร่างกาย ทางอบต.ก็จะเข้าไปในเรื่องของให้ข้อมูลข่าวสาร โลกภายนอกว่าเป็นอย่างไรเอามาแจ้ง ผู้สูงอายุ แล้วก็ในเรื่องความเดือนร้อนของผู้สูงอายุว่าต้องการอะไร ก็จะมีในฝ่ายปกครองด้วย ฝ่ายปกครองก็จะเข้าไปในเรื่องของข้อมูลข่าวสารแล้วก็สนับสนุนงบประมาณบ้างอะไรบ้างในส่วนของ ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จะเอามาช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ ตำรวจมาตลอดในช่วงของกิจกรรม ผู้สูงอายุมาอยู่แล้ว เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุ”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์,มิถุนายน 2559)

“อบต.ดอนแฝก ดำเนินการร่วมกับ รพ.สต.ดอนแฝก มีการร่วมมือกันวางแผน ด้วยกัน ปกัษาหารือกัน ไม่ใช่จะต้อง อบ.ต. จัดการโดยเด็ดขาด ที่นี้เรามีการปรึกษาหารือกันอยู่ เครือข่ายอื่น ๆ จะมีอาสาสมัครจะมาดูแลผู้สูงอายุด้วย เข้าร่วมกิจกรรมด้วย และก็นำมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มเกษตรปลอดสาร เขาก็จะมาร่วมกิจกรรมให้ความรู้ ส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนนี้”

(ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“เราทำงานส่วนใหญ่เราก็จะดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนก็จะมีโรงเรียน อบต. มีผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ของตำบลดอนแฝก รพ.สต. ทำงานร่วมกันทุกครั้งที่เรามีกิจกรรม อย่างโรงเรียนบ้านคลองบางระจันเขาจะมีชมรมอังกะลุง ก็จะทำให้เด็กเรียนมาเล่นอังกะลุงให้ผู้สูงอายุ รำ เต้น จะมาช่วยในเรื่อง เสรีพ่น้ำ ดูแลผู้สูงอายุ”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

2.6 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

การรายงานผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ ในการดำเนินการของชมรม ผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จะมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกวันที่ 15 ของเดือน รวมถึงมีการรายงาน ผลการดำเนินการต่าง ๆ ให้แก่ผู้บริหารและตัวแทนของสมาชิกในชมรมให้ทราบความเคลื่อนไหว และความต่อเนื่องของกิจกรรมสม่ำเสมอ ด้วยวาจาโดยไม่ได้มีการรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการสรุปกิจกรรมทุก 3 เดือน ในการประชุมคณะกรรมการ ติดตามผลการดำเนินงาน โดยสรุปผลการดำเนินงานไปยังผู้บริหารเสนอต่อนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์

“มีการประชุมทุกวันที 15 ก็จะเป็นเฉพาะกรรมการของชมรมกับผู้นำหน่วยงานต่าง ๆ ก็ประมาณสิบกว่าคนประชุมครั้งหนึ่งสิบกว่าคน เขาก็จะมีการรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมที่เราทำในแต่ละครั้ง โดยการบอกกล่าวในที่ประชุมแค่นั้น”

(รองประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“อบต. จะมีการสรุปกิจกรรมทุก 3 เดือน ในการประชุมคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงาน โดยสรุปผลการดำเนินงานไปยังผู้บริหารเสนอต่อ นายก อบต.”

(ฝ่ายพัฒนาสังคม, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

2.7 การงบประมาณ

งบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกได้มาจากการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงินเดือนละ 6,500 บาท โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝกจะสมทบเงินไปที่กองทุนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ในระดับตำบลดอนแฝก และทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะดำเนินการยื่นเรื่องเพื่อขอใช้เงินในกองทุนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ในระดับตำบลดอนแฝก ซึ่งในบางเดือนเงินก็ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย จึงต้องนำเงินจากกองทุนของชมรมผู้สูงอายุเข้ามาช่วย อีกทั้งยังมีเงินช่วยเหลือจากชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกในทุกเดือน และเงินรับบริจาคต่าง ๆ โดยทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเข้ามาตรวจสอบทุกปี รายละเอียดดังกล่าว

“ปกติแล้วในเรื่องของผู้สูงอายุทางอบต. ได้สนับสนุนงบประมาณลงไปในการทำกิจกรรมในการดูแลผู้สูงอายุ”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“งบประมาณครั้งแรกอะเราไม่มี เป็นงบประมาณบริจาคบ้าง อนามัยออกกันเองบ้าง พอตอนหลังอบต. เขาเห็นว่าของเราเริ่มจะเป็นรูปเป็นร่าง มีคนเยอะมีผู้สูงอายุมาเยอะก็จะได้สนับสนุนจากอบต. งบส่วนใหญ่มาจาก อบต. และก็มีงบบริจาค สมมติว่าตามงานศพมีคนเสียชีวิตเขาก็จะบริจาคเงินจากตรงนั้น หรือวันเกิดเขาก็จะมาบริจาคให้กับผู้สูงอายุ”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“ทางอบต. จะจัดสรรให้กับทางชมรมเดือนละ 6,500 บาท ณ ตอนนี้อบต.จะสมทบไปที่กองทุน สปสช. ในระดับตำบลตอนแฝกเพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุนบริหารจัดการตรงนี้ โดยที่กลุ่มผู้สูงอายุก็จะทำโครงการเข้าไปของบตรงนั้นอีกทีหนึ่งในการจัดกิจกรรม เมื่อก่อนเนี่ยะ อบต. จะเป็นคนจ่ายเอง แต่ตอนนี้พอมี สตง. เข้ามาตรวจงานเนี่ยะเขาก็เลยแนะนำว่าให้สมทบกองทุนนี้ไป แล้วก็ให้ไปขอใช้เงินในกองทุน ตอนนี้อบต. ก็สมทบเงินเข้าไปในกองทุนเป็นก้อนเลย ถามว่าพอไหม มันก็เป็นบางเดือนเพราะว่าในเรื่องของการทำอาหารทำอะไรเนี่ยะ บางเดือนที่แก๊สหมด ข้าวหมด อะไรที่มันจำเป็นจะต้องซื้อไง ถ้าไม่พอก็ทางชมรมผู้สูงอายุก็จะมีเงินเก็บของเขาอยู่ก็จะเอาตรงนั้นเข้ามาช่วย และก็อีกทางหนึ่งก็เงินที่ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านก็จะร่วมสมทบทุก ๆ เดือน เขาจะมอบอยู่ทุกเดือน มอบให้ชมรมผู้สูงอายุ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายทางชมรมผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแลการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สินอยู่แล้ว ในแต่ละปีก็จะมีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาตรวจสอบทุกปีอยู่แล้ว”

(ฝ่ายพัฒนาสังคม, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

ส่วนที่ 3 ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝก

จากการศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝก โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรบริหารส่วน ตำบลตอนแฝก คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝก เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านตอนแฝก พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลตอนแฝก จังหวัดนครปฐม มาจากปัจจัยต่อไปนี้

1. ด้านผู้นำชมรม

ผู้นำชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝก มีภาวะความเป็นผู้นำ ผู้นำมีจิตอาสา ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ ซึ่งจากการวิเคราะห์โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝก ซึ่งมีผู้นำจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ ประธานชมรมผู้สูงอายุ รองประธานชมรมผู้สูงอายุ มีการดำเนินการร่วมมือกับ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตอนแฝก นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแฝก และประธานอาสาสมัคร ซึ่งผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีความเสียสละในการทำงานและเล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้สูงอายุในทุกรูปแบบ และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีภาวะความเป็นผู้นำตลอดมา ตั้งแต่มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นมา โดยชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานมาได้จนถึงปัจจุบัน เป็นเพราะการมีผู้นำที่เข้มแข็ง รวมถึงเป็นผู้ประสานงานให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบล

ดอนแฝก ซึ่งความเข้มแข็งของผู้นำสามารถทำให้ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

2. ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถพึ่งตนเองได้โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมาตั้งแต่มีการจัดตั้งชมรมขึ้นมา โดยมีการแสวงหาแหล่งทุนภายนอกและแหล่งทุนในพื้นที่มาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ได้รับงบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก จากการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงินเดือนละ 6,500 บาท และมีกองทุนของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกร่วมด้วย อีกทั้งยังได้รับเงินสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ยังมีรายได้จากชมรมกลองยาวของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในการไปแสดงที่ต่าง ๆ จะได้รับค่าตอบแทนมาก็จะนำมาเข้าชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงเงินบริจาคต่าง ๆ รายละเอียดดังกล่าวได้กล่าวถึงในคำสัมภาษณ์

“ปกติแล้วในเรื่องของผู้สูงอายุทางอบต.ได้สนับสนุนงบประมาณลงไปในการทำกิจกรรมในการดูแลผู้สูงอายุ”

(นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“งบประมาณครั้งแรกอะเราไม่มี เป็นงบประมาณบริจาคบ้าง อนามัยออกกันเองบ้าง พอตอนหลังอบต.เขาเห็นว่าของเราเริ่มจะเป็นรูปเป็นร่าง มีคนเยอะมีผู้สูงอายุมาเยอะก็จะได้สนับสนุนจากอบต. งบส่วนใหญ่มาจาก อบต. และก็มีการบริจาค สมมติว่าตามงานศพมีคนเสียชีวิตเขาก็จะบริจาคเงินจากตรงนั้น หรือวันเกิดเขาก็จะมาบริจาคให้กับผู้สูงอายุ”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

3. ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการประสานงานและร่วมงานกับหน่วยงาน ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคสังคม ให้มีส่วนร่วมในการทำงาน จำนวน 6 ฝ่าย ได้แก่ 1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก 2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก 3. ฝ่ายอาสาสมัคร 4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 5. ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน 6. ตำรวจชุมชน ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย แต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง

และในทุกวันที่ 15 ของเดือนจะมีการประชุมกันในเรื่องของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก ซึ่งจะมีการประสานงานและแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายและการดำเนินการประสบความสำเร็จ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีภาระหน้าที่แตกต่างกัน เช่น 1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก จะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก ดูแลด้านการตรวจสุขภาพ แจกข้าวด้านสุขภาพต่าง ๆ เรื่องอาหารการออกกำลังกาย ตามด้วยกิจกรรมบันเทิงสร้างความสุขต่าง ๆ การรับ-ส่ง ผู้สูงอายุ 2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก มีหน้าที่หลักในการสนับสนุนงบประมาณให้กับทางชมรมผู้สูงอายุ ประชาสัมพันธ์ สร้างเครือข่าย ฝ่ายพัฒนาสังคมช่วยเรื่องการจัดกิจกรรม การจัดเตรียมสถานที่ พบปะและแจกข้าวของ อบรม หรืองานราชการให้ผู้สูงอายุรับทราบ 3. ฝ่ายอาสาสมัคร ดูแลในเรื่องของการจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเสียง ความสะอาดสบาย การรับ-ส่ง ผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์ ตามบ้านเรือนในชุมชน 4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ร่วมวางแผน การจัดกิจกรรมดูแลผู้สูงอายุในชมรม เสนอโครงการ ดูแลความต้องการของผู้สูงอายุ เป็นวิทยากร แจกข้าว เล่าขานเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ 5. ฝ่ายปกครอง กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ก็จะเข้าไปในเรื่องของข้อมูลข่าวสารรวมถึงสนับสนุนงบประมาณบางส่วน และช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ 6. ตำรวจชุมชน ดูแลในเรื่องของความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุ

4. ด้านการดำเนินงานตามข้อบังคับของชมรมผู้สูงอายุ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานตามข้อบังคับคือ มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับ โดยจะมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในทุกวันที่ 15 ของเดือน จะมีการมาประชุมการทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ซึ่งจะมีคณะกรรมการและสมาชิกผู้สูงอายุเข้ามาประชุมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานที่จะจัดขึ้นทุกเดือน ซึ่งสมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ โดยมีการแจ้ง และรับทราบ รายรับ - รายจ่าย และผลการดำเนินการต่าง ๆ และยังสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมได้อีกทั้งมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายซึ่งทางชมรมผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแลการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน การดำเนินงานจึงมีความโปร่งใส โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเข้ามาตรวจสอบทุกปี และสมาชิกเคารพในกฎระเบียบของชมรม และจากการศึกษาพบว่า ยังไม่มีการประเมินผลงานของชมรมร่วมกัน รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์

“มีการประชุมทุกวันที่ 15 ก็จะเป็นเฉพาะกรรมการของชมรมกับผู้นำหน่วยงานต่าง ๆ ก็ประมาณสิบกว่าคนประชุมครั้งนึงสิบกว่าคน”

(รองประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“เราจะมีการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุทุกวันที่ 15 ของเดือน เราก็จะมีการมาคุยกันนะว่า วันที่ 20 จะมีกิจกรรมอะไรบ้าง ก็มีคณะกรรมการผู้สูงอายุ นายก อบต ประธานชมรม กรรมการชมรม โรงเรียน ตำรวจ ถ้าเขาวางก็จะเชิญมา จะไม่ครบทุกหน่วยงาน ประมาณ 20 คนก็มาประชุมว่าจะทำอะไร ก็ให้ผู้สูงอายุคิด เช่น อยากรการแสดง จะมีกลองยาว จะมีสวดมนต์ เริ่มตั้งแต่เช้าว่าจะทำอะไร”

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“มีการประชุมวางแผนกันทุกวันที่ 15 ของเดือน จะมีการประชุมกรรมการผู้สูงอายุในเรื่องกิจกรรมที่จะจัด อาหารการกิน ต่าง ๆ และก็มีการแจ้ง และรับทราบ รายรับ - รายจ่าย และผลการดำเนินการต่าง ๆ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายทางชมรมผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแลการใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน อยู่แล้ว ในแต่ละปีก็จะมีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาตรวจสอบทุกปีอยู่แล้ว”

(ฝ่ายพัฒนาสังคม, คำสัมภาษณ์, มิถุนายน 2559)

“กฎระเบียบเขาก็มีนะ แต่เราไม่ได้ทำอะไรผิด ชมรมเขาก็ไม่ได้มาอะไรกับเราหรอก”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“เขาก็มีกฎระเบียบชมรมเหมือนกัน แต่เขาก็ไม่ได้จะต้องมาเคร่งครัดอะไรกับเรามาก เราก็ไม่ได้ทำอะไรไม่ดี”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

จากการศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และมาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ มีทั้ง ชาย และ หญิง มีทั้งประกอบอาชีพเกษตรกรรม และ ไม่ได้ทำงาน

ทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน ส่วนมากอาศัยอยู่กับลูกหลาน ลูกหลานให้เงินใช้ตามความจำเป็น และมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการมาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม โดยผู้สูงอายุรับทราบการมีชมรมผู้สูงอายุและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 3 ช่องทาง ได้แก่ 1. ผู้สูงอายุมีการรับทราบการมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมของชมรมจากเจ้าหน้าที่ของชมรม เนื่องจากเคยมาใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก 2. ผู้สูงอายุมีการรับทราบการมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมของชมรมจากเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกชมรม โดยจากการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีและจากการพูดคุยกัน 3. การรับทราบรายละเอียดการมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมของชมรมจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ซึ่งทุกคนในหมู่บ้านสามารถรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ของชุมชนจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และจากการสัมภาษณ์พบว่า แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก คือ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ดังนี้

4.1 แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายในของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวของผู้สูงอายุเอง เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ของตัวบุคคล โดยแสดงถึงความรู้สึกนึกคิด ความชอบ ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา ความต้องการ หรือการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจากการศึกษาผู้สูงอายุที่เข้าร่วมชมรม มีแรงจูงใจเกิดมาจากปัจจัยภายใน ดังนี้

1. ความสนใจส่วนตัว

การจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุที่จะมีการจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ หลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นจากเจ้าหน้าที่ชมรม จากเพื่อนบ้าน ด้วยวิธีการบอกปากต่อปาก หรือจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ผู้สูงอายุได้เกิดการรับรู้ถึงการมีชมรมผู้สูงอายุและมีการกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสนใจในการต้องการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุและมีการกิจกรรมต่าง ๆ และเกิดความตั้งใจที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชมรมผู้สูงอายุ รวมถึงมีความเต็มใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุและมีการกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะมาเข้าร่วมชมรมด้วยตนเอง โดยไม่มีลูกหลานหรือใครมาบังคับให้เข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

2. ความต้องการส่วนตัว

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในทุก ๆ วันที่ 20 ของเดือน ซึ่งผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เกิดจากความต้องการความสุข ความสนุกสนาน การพบปะเพื่อนฝูง โดยปกติผู้สูงอายุจะอยู่แต่ที่บ้านหรือทำงานที่บ้าน ซึ่งจะได้โอกาสจากการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุนี้เพื่อมาพบปะเพื่อนฝูง ทำให้สามารถคลายความเหงาและความกังวลใจได้ ถึงแม้ว่าบ้านจะอยู่ในระแวกเดียวกันแต่ก็ไม่ได้ไปมาหาสู่กันเพราะต่างคนต่างมีหน้าที่ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชมรมผู้สูงอายุจัดขึ้นทำให้ผู้สูงอายุได้มาพบกัน และเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถคลายความเครียด ความเหงา ความกังวลใจ นอกจากนี้ยังทำให้

เกิดความสบายใจมากขึ้น รวมถึงการได้รับความสุขความสนุกสนานทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุต่อไป

3. ความชอบส่วนตัว

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิง ความสุข ความสนุกสนาน และการได้พบเจอเพื่อนฝูงมากมาย โดยเมื่อผู้สูงอายุเกิดความชอบในกิจกรรมต่าง ๆ และการดำเนินงานต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุที่จัดขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ และชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชมรมจัดให้ทั้งหมด

4. การเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเองโดยอยากเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ทางชมรมจัดให้ ซึ่งถ้าชมรมขอความร่วมมือก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ โดยชมรมผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเอง และสามารถพึ่งตนเองได้ ให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเองในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสุขภาพแข็งแรง จากการให้บริการด้านการตรวจสุขภาพ และการให้ความรู้ด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย รวมถึงเสริมสร้างการทำ ความดีโดยมีการบำเพ็ญกิจทางศาสนา ได้แก่ การสวดมนต์ และการทำบุญต่าง ๆ ที่ทางชมรมผู้สูงอายุจัดให้

รายละเอียด ดังคำสัมภาษณ์

“คนอายุ 50 เขาก็มา มาเข้าได้แล้ว เขามากันเยอะ เขามีกิจกรรมกัน มีเพื่อน ไม่เครียดหรอก เวลามารู้สึกมีความสุข ชอบทุกอย่างแหละทุกกิจกรรมที่เขามี”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“มาเจอเพื่อน ๆ อีกรู้ก็ดี นาน ๆ จะมาเจอกันที คนแถวนครปฐมอะไรก็มา มากัน คันรถสองคัน สามคัน คนที่อยู่นาน ๆ เขาก็มา หลาก ๆ คนก็รู้สึกสนุกสนาน มีความเต็มใจที่จะมา ที่นี้”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“ชอบมาเข้าร่วมที่นี้ ก็ที่นี้สนุกสนาน มาทีก็สบายใจ ได้มาเจอเพื่อน ๆ มีความสุขดี ทุกคนควรมาเข้าร่วมเพราะได้เจอผู้คน ปกติก็อยู่แต่บ้าน คนที่เขาเลิกมาเขาแก่ก็มาไม่ไหว”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“หมอชวนมา ปากต่อปาก มีกิจกรรมตีกอง ชอบเต้นรำ เขาจะพาไปเที่ยวปีละครั้ง ไปดูหนังที่ศาลายาก็มี มาที่นี่จะมาทุกครั้ง มีเพื่อนมั่งอะไรมั่ง ก็อยู่บ้านใกล้ ๆ กัน ยากมีเพื่อน มีความสุข มาพบกันเดือนละครั้ง ยายอยู่บ้านคนเดียวเลย เขาก็ไปทำงานกันหมด เรามีคุณค่า เต็มใจมาแล้วถ้าไม่เต็มใจเราก็ไม่มา เราก้เข้าร่วมจนกว่าเราจะเดินไม่ไหวอะ”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“เข้ามาครั้งแรกก็มีประหม่านิดหน่อย แต่ตอนนี้สบายใจดี มากก็กะว่าจะมา คลายเครียด เจอเพื่อนฝูงรู้จักทุกคน ก็บ้านอยู่ใกล้ ๆ กันทั้งนั้น”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“คุณหมอชวนมาก็เลยอยากมา ชอบกิจกรรมทุกอย่าง มากก็มีเพื่อน มีความสุข มากก็ไม่เหงา สนุกสนาน เราได้มาเจอเพื่อนฝูงก็รู้สึกว่ามีคุณค่า ไม่ทำให้ใครเดือนร้อนก็แค่นั้น”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“หมอชวนมา เพื่อนก็ชวนมา มาทุกเดือน อยู่บ้านไม่มีงานประจำก็เลยออกมาหา เพื่อน ได้เจอเพื่อนฝูง เข้ามาแล้วรู้สึกดี มีกิจกรรมหลายอย่าง มีเพลง กลองยาว กิจกรรมดีอยู่แล้ว อย่างอื่นแล้วแต่คนจัด ไม่มีใครค้าน คิดว่าดี ชอบสงกรานต์ปีใหม่จะจัดพิเศษหน่อย มีสงกรานต์รดน้ำผู้สูงอายุ”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

4.2 แรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายนอกเป็นอิทธิพลของสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่มาจากภายนอก เพื่อทำให้เกิดความต้องการและแสดงถึงพฤติกรรม นั้น ๆ เช่น คำชื่นชม ชื่อเสียง การยอมรับ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจภายนอกที่ทำให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุมาจากความต้องการการยอมรับทางสังคม การให้บริการ การสนับสนุนทางกายภาพ รวมถึงกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในทุกเดือน เช่น การตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดความดัน และการให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การปฏิบัติตนให้ถูกวิธี รวมถึงการให้ความรู้ทางด้านโภชนาการ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และการออกกำลังกาย

ซึ่งผู้สูงอายุมีความสะดวกในการมาเข้ารับการตรวจสุขภาพจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ดอนแฝก รวมถึงผู้สูงอายุที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความไว้วางใจกับผู้ให้บริการ จึงเป็นส่วนหนึ่ง ในการที่ผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกอย่างสม่ำเสมอ

2. กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรม ที่หลากหลายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่

กิจกรรมทางศาสนาประเพณีและวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ เข้าร่วมกิจกรรมตามวันสำคัญต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่วันสงกรานต์จะจัดกิจกรรมกรรมสงฆ์น้ำพระและรดน้ำ ดำหัวผู้สูงอายุ ให้ลูกหลานมาขอพรเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และเพื่อให้ทุกคนระลึกถึงประเพณี และวัฒนธรรมไทยที่ดั่งามรวมถึงการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีการจัดงานวันปีใหม่ จะมีกิจกรรมทำบุญเลี้ยงพระ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมงานวันพ่อและวันแม่ มีการมอบพวงมาลัย จัดชุดอาหาร จุดเทียนชัย ถวายพระพร และในส่วนของวันลอยกระทงจะมีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุ ช่วยกันทำกระทงให้วัดต่าง ๆ ใกล้บ้าน ถวายให้วัดเพื่อนำรายได้เข้าวัด

กิจกรรมนันทนาการ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วม ได้กล้าแสดงออก และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น กิจกรรม การตีกลองยาวเพื่อความบันเทิง และให้ผู้สูงอายุมาร้องร่วมกัน และมีการทำกิจกรรมนันทนาการ ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง การเต้นประกอบเพลง โดยเน้นให้ผู้สูงอายุทุกคนมีส่วนร่วม

กิจกรรมการกุศล ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรมหมู่บ้าน รักษาศีล 5 ของตำบลดอนแฝก ในทุกวันที่ 5 วันที่ 15 และวันที่ 25 ของทุกเดือน ซึ่งกิจกรรมจะมีการสวดมนต์ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา ถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ และอุทิศบุญกุศล โดยในชุมชนดอนแฝก ไม่มีวัดที่เป็นของชุมชนเอง และวัดก็อยู่ห่างไกลจากชุมชนที่อยู่มาก ทำให้ผู้สูงอายุมีความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

กิจกรรมท่องเที่ยว ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ภายนอกสถานที่ ปีละ 1 ครั้ง ได้แก่ การพาผู้สูงอายุไปดูภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา ถนนพุทธมณฑล สาย 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผู้สูงอายุจะได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อ และนอกจากนี้ทางชมรม ผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกได้พาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาต่างจังหวัดตามวัดต่าง ๆ ในลักษณะไปเข้า เย็นกลับ โดยส่วนใหญ่จะพาไปทำบุญที่วัดตามสถานที่นั้น ๆ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดที่กล่าวมาจะไม่มี การเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดแรงจูงใจภายนอก ที่จะชักจูงผู้สูงอายุมาเข้าร่วม ชมรมผู้สูงอายุได้

กิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีกิจกรรมที่ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกที่ถึงแก่กรรม โดยมีการเก็บเงินผู้ที่เป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ เมื่อมีผู้เสียชีวิตเพื่อนำเงินที่ได้มาช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต

3. การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค

การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการเลี้ยงอาหารที่เป็นประโยชน์และถูกหลักโภชนาการ ทั้งมื้อเช้าและมื้อกลางวัน รวมถึงมีการแจกเสื้อผ้าของชมรมผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุแต่ละปี จำนวน 2-5 ตัว อีกทั้งยังมีการอำนวยความสะดวกในการบริการเรื่องการเดินทางจากที่บ้านมาเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีบุคลากรคอยรับผู้สูงอายุจากบ้านมายังชมรม และคอยส่งผู้สูงอายุจากชมรมกลับบ้าน โดยไม่มีการเรียกเก็บเงินจากผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

4. การได้รับการยอมรับ

จากการที่ผู้สูงอายุได้มาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจัดขึ้น รวมถึงการได้พบปะเพื่อนฝูง ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในการมาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์

“เข้าชมรมมา 10 ปี คุณหมอชวนมา วันนี้มีคนไปรับมาจากที่บ้าน มาที่นี่มีตรวจสุขภาพ วัดความดัน มีทำบุญทำมาทำน้อยก็แล้วแต่ เขาก็จะมีกิจกรรม เขาจะตีกลองยาว กิจกรรมก็เหมือนเดิมตลอด แต่ก็มีคนมาเพิ่มขึ้น วันพ่อวันแม่ วันสงกรานต์เขาก็มีทำบุญสงฆ์น้ำพระ มีสวดมนต์ไหว้พระ มีเลี้ยงอาหาร”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“คนสูงอายุควรมาเข้าร่วมเพราะได้เจอผู้คน ปกติอยู่แต่บ้าน ครอบครัวยากให้มา มากก็ไม่เสียรายได้ มีเลี้ยงข้าว เขาให้ความรู้เรื่องสุขภาพ ออกกำลังกาย มีให้บริจาคทำบุญ มีเสื้อที่เขาแจกให้ พอใจในกิจกรรมที่จัดอยู่ตอนนี้ แล้วแต่เขา เขาเพิ่มเขาก็บอก ได้รับการยอมรับ วันสงกรานต์ก็มาเข้าร่วม มีเลี้ยงอาหาร เลี้ยงพระ ชาวบ้านจะมารดน้ำดำหัว จะให้ของขวัญ ปีใหม่ก็มีจัดทำบุญเลี้ยงพระ ลอยกระทงก็มาแต่เช้าทำกระทงส่งช่วยทางวัด ก็มีวัดห้วยพลู วัดสำโรง วันพ่อกี้มีจุดเทียนชัยตอนกลางคืน ไปเที่ยวที่อื่นก็มีพาไปดูหนังที่ศาลายา มีไปต่างจังหวัดปีละครั้ง พาไปวัดเวฬุหลายที่ แล้วแต่เขาจะจัด ค่าใช้จ่ายก็ไม่ต้องเสียเลย”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

ตอนนี้อายุ 89 เริ่มเข้าชมรมอายุ 87 เต็มใจมา รู้ตามประกาศ คนสมัครกันเยอะ เห็นคนมาเยอะก็เลยสนใจ มีคนมารับส่งตามบ้าน เขามีตัดเสื้อให้ เขามีกิจกรรมทุกวันที่ 20 ที่นี้เขาจะมีตรวจสุขภาพ ร้องเพลง เต้นรำ ออกกำลังกาย กิจกรรมอื่นก็มีสวดมนต์ทุกวันที่ 5 15 25 ที่ชมรม สวดตอนหกโมง มีหนังสือ นิมนต์พระมานำสวด 1 องค์ มีรถรับส่ง มีเลี้ยงข้าว ผู้เฒ่าไม่เสียเงิน”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“พี่สาวชวนมากี่มาทุกเดือน ทางนี้จัดรถไปรับ ชอบที่บริการดี ทุกอย่างดี กิจกรรมสนุก มีการเล่นเกมส์ ทำกิจกรรมทุกเดือน ถ้าว่างก็จะไปเที่ยว ทำบุญ ดูหนัง ตามที่เขาจัด”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“มาทุกเดือน เขามารับ มากับลูกสาวคนโต แต่ถ้าแฟนไม่สบายก็ไม่มา รู้จากตามประกาศ เสียงตามสาย ครอบครัวยุติมา มากี่มีเพื่อน มีกิจกรรม มีตรวจสุขภาพ”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“อายุครบ 60 มีเพื่อนมาชวน เห็นเขามากันก็มา มีกิจกรรม ร้องเพลง รำวง ตรวจสุขภาพ เลี้ยงอาหาร ไม่เสียค่าใช้จ่าย เมื่อปีที่แล้วเขาพาไปดอนหอยหลอด ไปไหว้พระ ทานอาหารฟรีหมด ไปเข้าเย็นกลับ มีเข้าร่วมฌาปนกิจศพ มีสวดมนต์วันที่ 5 15 25 วันพ่อวันแม่มีจัดกิจกรรม ถวายพระพร สงกรานต์ก็มีการละเล่น สรงน้ำพระ สรงน้ำผู้เฒ่า ร้องเพลง เต้นรำ บ่ายสองโมงก็เลิก กิจกรรมที่จัดมาก็โอเค ไม่ได้แสดงความเห็นอะไร มีอะไรเราก็เข้าร่วม อยากเข้าร่วมกิจกรรมไปเรื่อย ๆ เข้าจนกว่าจะมาไม่ไหว ถ้าป่วยเดินไม่ไหวเขาก็มาตรวจถึงที่บ้าน”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

“คุณหมอชวนมาชมรม ชวนมาออกกำลังกาย มีกิจกรรม มีตรวจสุขภาพ ชั่งน้ำหนัก ตรวจความดัน หมอดูแลดีมาก มีไปตรวจคนตามบ้าน พาคนแก่ไปเยี่ยม ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไร เขามึงบมาให้”

(ผู้สูงอายุ, คำสัมภาษณ์, พฤษภาคม 2559)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการอธิบายถึงบทสรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม” โดยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มาประมวลความรู้และวิเคราะห์ตามแนวคิด ทฤษฎี ผ่านการนำเสนอการศึกษาในครั้งนี้ และคิดค้นข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน ความสำเร็จในการดำเนินงาน แรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก และข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาของชมรมผู้สูงอายุ อีกทั้งชมรมผู้สูงอายุแห่งอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของชมรมต่อไป

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก คณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก รวมจำนวน 16 คน สามารถสรุปผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2547 ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ทุกตำบลต้องมีชมรมสร้างสุขภาพอย่างน้อย 1 ชมรมในหนึ่งหมู่บ้าน ซึ่งชมรมผู้สูงอายุก็เป็นรูปแบบหนึ่งของชมรมสร้างสุขภาพซึ่งต่อมาได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐมขึ้นและมียุทธศาสตร์การสาธารณสุขจังหวัดนครปฐมเป็นองค์ประกอบ ได้กำหนด 2 พันธกิจ คือ พันธกิจที่ 1. จัดระบบการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และยุทธศาสตร์ที่ 2. การยกระดับบริการสุขภาพให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน (เป้าประสงค์ที่ 3. ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและเข้าถึงบริการสุขภาพด้วยความมั่นใจ ตัวชี้วัดหลักที่ 4. ร้อยละของตำบลที่ผ่านการประเมินความสำเร็จระดับ 2 ในการจัดการสุขภาพของผู้สูงอายุ มีความร่วมมือระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยมีวัตถุประสงค์ของกิจกรรม 2 ประการ 1. ผู้สูงอายุที่มาร่วม

กิจกรรมทุกคนต้องได้หัวเราะ และ 2. ในวันนั้นผู้สูงอายุต้องได้กินอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ) การดำเนินกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีสมาชิกเริ่มแรก จำนวน 46 คน โดยหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลดอนแฝก เป็นผู้ก่อตั้ง ต่อมาได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชมรมจำนวน 20 คน โดยเลือกจากสมาชิกชมรม จากนั้นคณะกรรมการได้ร่างข้อบังคับและนำเสนอในที่ประชุมชมรม เพื่อประกาศใช้เป็นข้อบังคับของชมรมผู้เฒ่าสามัคคี ในปี พ.ศ.2548 ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 247 คน มีการประชุมและทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกวันที่ 20 ของเดือน โดยส่วนใหญ่จะจัดที่สถานีอนามัยตำบลดอนแฝก ในแต่ละครั้งจะมีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 100 คน

การดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุเป็นหัวใจของผู้สูงอายุ เพราะกิจกรรมจะทำให้ผู้สูงอายุ ที่เป็นสมาชิกของชมรม ได้พบปะสังสรรค์ ได้ทั้งประโยชน์ทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุเป็นข้อบังคับซึ่งถึงความสำเร็จของการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และพบว่ากิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีหลากหลายชนิดขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก ได้แก่

1. กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก
2. กิจกรรมนันทนาการ
3. กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
4. กิจกรรมท่องเที่ยว
5. กิจกรรมการกุศล
6. กิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์

ส่วนที่ 2 รูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบการดำเนินงาน ที่เรียกว่า POSDCoRB จำนวน 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการร่วมมือกันปรึกษาหารือกันก่อนวันจัดกิจกรรม จะมีการวางแผนการทำงานในเรื่องของสถานที่ อาหาร การรับส่งผู้สูงอายุ ผู้ดำเนินรายการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง

2.2 การจัดหน่วยงาน

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน มีการจัดประชุมเพื่อการวางแผนงาน แบ่งส่วนงานอย่างชัดเจน โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่

1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก
3. ฝ่ายอาสาสมัคร
4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก
5. ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ
6. ตำรวจชุมชน

2.3 การจัดบุคลากร

กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ โดยมีบุคลากรจาก 6 หน่วยงานหลัก ได้แก่ บุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก บุคลากรจากฝ่ายอาสาสมัคร บุคลากรจากฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก บุคลากรจากฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ บุคลากรจากตำรวจชุมชน ซึ่งในปัจจุบันถือว่าบุคลากรมีความเพียงพอในการดำเนินงาน แต่ในอนาคตหากมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นก็อาจต้องหาบุคลากรมาเพิ่ม ซึ่งแต่ละคนที่มาช่วยในการดำเนินงานต่าง ๆ ล้วนแต่ไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น ทุกคนมาทำงานด้วยความเพราะเห็นว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่า และเปรียบเสมือนพ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง ที่ต้องตอบแทนบุญคุณท่าน ในการจัดกิจกรรมได้เห็นความสุข ความสนุกสนาน การได้เห็นรอยยิ้มและเสียงหัวเราะของผู้สูงอายุ ทำให้บุคลากรที่มาทำงานรู้สึกมีกำลังใจ มีแรงจูงใจในการอยากที่จะมาทำงานให้กับชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

2.4 การอำนวยความสะดวก

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะมีการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ ตำรวจชุมชน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ มีการสั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง

2.5 การประสานงาน

การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก 2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก 3. ฝ่ายอาสาสมัคร 4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 5. ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ 6. ตำรวจชุมชน ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย

2.6 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

การรายงานผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงาน ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ ด้วยวาจาโดยไม่ได้มีการรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการสรุปกิจกรรมทุก 3 เดือน ในการประชุมคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานโดยสรุปผล การดำเนินงานไปยังผู้บริหาร เสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.7 การงบประมาณ

งบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกได้มาจากการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงิน 6,500 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายบางเดือนก็เพียงพอ แต่ในบางเดือนก็ไม่เพียงพอ เมื่อไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจำเป็นจะต้องตั้งเงินจากกองทุนของชมรมผู้สูงอายุเข้ามาช่วย อีกทั้งยังมีเงินช่วยเหลือจากชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกในทุกเดือนและเงินรับบริจาคต่าง ๆ โดยทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเข้ามาตรวจสอบทุกปี

ส่วนที่ 3 ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก

จากการศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก มาจากปัจจัยต่อไปนี้

3.1 ด้านผู้นำชมรม

ผู้นำชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีภาวะความเป็นผู้นำ ผู้นำมีจิตอาสา ซึ่งผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีความเสียสละในการทำงานและเล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้สูงอายุในทุกรูปแบบ และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

3.2 ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถพึ่งตนเองได้โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมาตั้งแต่มีการจัดตั้งชมรมขึ้นมา โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ได้รับงบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก จากการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงินเดือนละ 6,500 บาท และมีกองทุนของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกร่วมด้วย อีกทั้งยังได้รับเงินสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ยังมีรายได้จากชมรมกลองยาวของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในการไปแสดงที่ต่าง ๆ จะได้รับค่าตอบแทนมาก็จะนำมาเข้าชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงเงินบริจาคต่าง ๆ

3.3 ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการประสานงานและร่วมงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคสังคม ให้มีส่วนร่วมในการทำงาน จำนวน 6 ฝ่าย ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจชุมชน ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย

3.4 ด้านการดำเนินงานตามข้อบังคับของชมรมผู้สูงอายุ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานตามข้อบังคับคือ มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับ โดยจะมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในทุกวันที่ 15 ของเดือน จะมีการมาประชุมการทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ซึ่งจะมีคณะกรรมการและสมาชิกผู้สูงอายุเข้ามาประชุมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานที่จะจัดขึ้นทุกเดือน ซึ่งสมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ โดยมีการแจ้ง และรับทราบ รายรับ – รายจ่าย และผลการดำเนินการต่าง ๆ และยังสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมได้อีกทั้งมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายซึ่งทางชมรมผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแลการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน การดำเนินงานจึงมีความโปร่งใส โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเข้ามาตรวจสอบทุกปี และสมาชิกเคารพในกฎระเบียบของชมรม และจากการศึกษาพบว่ายังไม่มีการประชุมผลงานของชมรมร่วมกัน

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

จากการศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ผู้สูงอายุมีการรับทราบข้อมูลของชมรมผู้สูงอายุและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 3 ช่องทาง ได้แก่ 1. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินการทางด้านชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 2. เพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกชมรม และ 3. หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และพบว่าแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มาจากปัจจัยภายในตนเองและปัจจัยภายนอกตนเอง ได้แก่

4.1 แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายในของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวของผู้สูงอายุมี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ความสนใจส่วนตัว

การจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสนใจในการต้องการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุและกิจกรรมต่าง ๆ และเกิดความตั้งใจที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชมรมผู้สูงอายุ รวมถึงมีความเต็มใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะมาเข้าร่วมชมรมด้วยตนเอง โดยไม่มีลูกหลานหรือใครมาบังคับให้เข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

2. ความต้องการส่วนตัว

ผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเกิดจากความต้องการความสุข ความสนุกสนาน การพบปะเพื่อนฝูง ทำให้สามารถคลายความเหงาและความกังวลใจได้ และคลายความเครียดได้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสบายใจมากขึ้น รวมถึงการได้รับความสุข ความสนุกสนานทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุต่อไป

3. ความชอบส่วนตัว

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีกิจกรรมรวมถึงบริการต่าง ๆ อีกทั้งยังมีทั้งความบันเทิง ความสุข ความสนุกสนาน และการได้พบเจอเพื่อนฝูงมากมาย โดยเมื่อผู้สูงอายุเกิดความชอบ ในกิจกรรมต่าง ๆ และการดำเนินงานต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุที่จัดขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ และชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชมรมจัดให้ทั้งหมด

4. การเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเองโดยอยากเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ทางชมรมจัดให้ ซึ่งถ้าชมรมขอความร่วมมือก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

4.2 แรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายนอกของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. การให้บริการตรวจสอบสุขภาพ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในทุกเดือน เช่น การตรวจสุขภาพเบื้องต้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดความดัน และการให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การปฏิบัติตนให้ถูกวิธี รวมถึงการให้ความรู้ทางด้านโภชนาการ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และการออกกำลังกาย

2. กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุได้แก่ กิจกรรมทางศาสนาประเพณีและวัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการกุศล กิจกรรมท่องเที่ยว และกิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์

3. การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค

การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการเลี้ยงอาหารทั้งมือเช้าและมือกลางวัน รวมถึงมีการแจกเสื้อของชมรมผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุแต่ละปี อีกทั้งยังมีการอำนวยความสะดวกในการบริการเรื่องการเดินทางจากที่บ้านมาเข้าร่วมกิจกรรม โดยไม่มีการเรียกเก็บเงินจากผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

4. การได้รับการยอมรับ

จากการที่ผู้สูงอายุได้มาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจัดขึ้น รวมถึงการได้พบปะเพื่อนฝูง ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในการมาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการศึกษา

1. รูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ตามแนวคิดของ ลูเธอร์ กุลิก และ ไลนอล อูริค Luther Gulick & Lyanal Urwick ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol ที่เรียกว่า POSDCoRB โดยจะเห็นได้ว่าทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการดำเนินการโดยเริ่มจาก การวางแผน (Planning : P) การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) การจัดบุคลากร (Staffing : S) การอำนวยการ (Direction : D) การประสานงาน (Coordination : Co) การรายงาน (Reporting : R) และ การงบประมาณ (Budgeting : B) ดังนี้

การวางแผน ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานโดยเริ่มจากการวางแผน ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการร่วมมือกันปรึกษาหารือกัน ร่วมกันวางแผนการทำงาน มีการจัดประชุมในวันที่ 15 ของทุกเดือน ก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมในวันที่ 20 ของทุกเดือน โดยมีการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งการวางแผนจะสามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและโอกาสที่ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้น สามารถช่วยให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายตามขั้นตอน ทำให้เกิดความมั่นใจ รวมถึงทำให้ฝ่ายดำเนินงานต่าง ๆ ทราบถึงทิศทางการดำเนินงานของชมรม ซึ่งถ้ามีการวางแผนที่ดี จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารีชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2543:120) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน การรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่ต้องใช้ จะช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลี พรประสาผล (2543) ได้กล่าวว่า การที่ชมรมผู้สูงอายุจะประสบความสำเร็จและเข้มแข็งได้จะต้องมีระบบการจัดการที่ดี เช่น มีการวางแผนและตัดสินใจอย่างใช้ดุลยพินิจ สติปัญญา พิจารณาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชมรมฯ

การจัดหน่วยงาน ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน มีการจัดประชุมเพื่อการวางแผนงาน แบ่งส่วนงานอย่างชัดเจน โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน

6 หน่วยงาน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก 2. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก 3. ฝ่ายอาสาสมัคร 4. ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก 5. ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ 6. ตำรวจชุมชน ซึ่งถือว่าการจัดหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงาน และทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบขอบเขตการทำงานของตนเองทำให้ไม่เกิดการงานซ้ำซ้อนและลดความขัดแย้งในการดำเนินงาน ซึ่งการจัดหน่วยงานที่ดีจะทำให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพิศ โห้งาม (2549:90) ได้กล่าวว่า การบริหารงานต้องมีการจัดหน่วยงานให้มีการสื่อสารกันทั่วทั้งองค์กร นอกจากนี้ยังต้องจัดหน่วยงานชนิดแบ่งงานกันทำกับฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น

การจัดบุคลากร บุคคลเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานในชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกประสบความสำเร็จ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานจะจัดสรรตัวบุคคลมาเพื่อดำเนินงานกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ด้วยความยินดีและเต็มใจ ซึ่งในปัจจุบันถือว่าบุคคลมีความเพียงพอในการดำเนินงาน แต่ในอนาคตหากมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นก็มีความจำเป็นต้องหาบุคคลมาดำเนินงานเพิ่มเติมเพื่อรักษาประสิทธิภาพการดำเนินงานไว้ ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำงานคือการจัดบุคคลให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถดำเนินงานได้อย่างมีความสุขและสำเร็จลุล่วงไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กรรณิกา พันธ์อำพล (2535:82) ได้กล่าวถึงผู้บริหารจะต้องคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับการทำงานและมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคล ย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยดี

การอำนวยความสะดวก ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะมีการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการบังคับบัญชา ควบคุมการปฏิบัติงาน สั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่าง ๆ อีกทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ซึ่งการอำนวยความสะดวกที่ดีจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีการสื่อสารที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น และส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กรรณิกา พันธ์อำพล (2535:83) ได้กล่าวว่าผู้บริหารควรใช้วิธีการบริหารโดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความคิด ความรู้ และพลังงานของเขาเพื่อดำเนินงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้การทำงานมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วยดีตลอดเวลา

การประสานงาน การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกให้ความสำคัญกับการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ซึ่งการประสานงานของทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย โดยแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ซึ่งการประสานงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ส่วนหนึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลา และทำให้ทุกฝ่าย

เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นการจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้งานและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานให้เกิดความสามัคคี และสามารถลดข้อขัดแย้ง รวมถึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับ สมพิศ โห้งาม (2549:90) ได้กล่าวว่า การประสานงานเป็นหัวใจของกิจกรรม การประสานงานที่ดีจะไม่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเกิดความสามัคคี และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูติมา สมประสงค์ (2547:20) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการประสานงานระหว่างองค์กรเพื่อช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ได้กล่าวถึงการประสานงาน คือ การที่บุคคลขององค์กรได้ร่วมมือร่วมใจในการจัดระเบียบวิธีการทำงาน และจัดกลไกต่าง ๆ ขององค์กรและทรัพยากรการบริหารเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

การรายงานผลการปฏิบัติงาน ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการรายงานผลการดำเนินการต่าง ๆ ในการประชุมในทุกวันที่ 15 ของเดือน ให้กับผู้บริหารและตัวแทนของสมาชิกในชมรมให้ทราบความเคลื่อนไหวของกิจกรรม ด้วยวาจาเท่านั้น ซึ่งการรายงานผลด้วยวาจานั้น อาจจะยังไม่สามารถรายงานผลได้ครอบคลุมทั้งหมด โดยควรมีการจัดทำเอกสารการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมในทุกกรอบอย่างชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะได้รับทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันที่ตามที่ ลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์ 2552:73) ได้กล่าวถึงการรายงานคือ การเสนอรายงานถึงผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานและสะดวกแก่การประสานงาน สร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน การเสนอรายงานจะต้องมีการบันทึกหลักฐาน มีการวินิจฉัยประเมินผลและตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

การงบประมาณ งบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกได้มาจากการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงิน 6,500 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายบางเดือนก็เพียงพอ แต่ในบางเดือนก็ไม่เพียงพอ เมื่อไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจำเป็นจะต้องต้องนำเงินจากกองทุนของชมรมผู้สูงอายุเข้ามาช่วย ซึ่งงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกิจกรรม จึงอยากให้ภาครัฐเข้ามาดูแลและสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นและเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม เพื่อทางชมรมผู้สูงอายุจะได้มุ่งในการจัดกิจกรรมให้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล ใบแสง (2553:105) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารกระบวนการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุน งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปรับปรุงพัฒนา ไม่ตรงตามที่โรงเรียนได้วางแผน ส่วนแนวทางการบริหารการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นจากหน่วยงานต้นสังกัด และทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดทำ

บัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเข้ามาตรวจสอบทุกปีทุกปี การดำเนินงานมีความโปร่งใส และมีการรายงานผลให้สมาชิกได้รับทราบจำนวนรายรับ รายจ่าย ซึ่งการดำเนินงานที่โปร่งใสเป็นคุณสมบัติที่ทุกหน่วยงานพึงจะมี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภิรมย์ จงคำอาจ (2545:51) ที่ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุในชนบทภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการแต่ละชมรมจะต้องมีการชี้แจงบัญชีรายรับ – รายจ่ายการเงินให้สมาชิกทราบ และ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2542:5) กล่าวว่า การงบประมาณมีความสำคัญ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจการว่าจะมุ่งไปในทางใด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

และจากที่กล่าวถึงการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลคอนแฝกสอดคล้องกับแนวความคิดของ ลูเธอร์ กุลิก และไลนอล อูริค Luther Gulick & Lyanal Urwick ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol โดยเรียกว่า POSDCoRB มี 7 ประการ ดังนี้ 1. การวางแผน 2. การจัดหน่วยงาน 3. การจัดบุคลากร 4. การอำนวยความสะดวก 5. การประสานงาน 6. การรายงาน และ 7. การงบประมาณ การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุทั้ง 7 ประการนี้สามารถทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานประสบความสำเร็จ (จินตนา พรสัมฤทธิ์โชค)

2. ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลคอนแฝก

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลคอนแฝก ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ด้านผู้นำชมรม ผู้นำชมรมผู้สูงอายุตำบลคอนแฝกและคณะกรรมการ มีความร่วมมือกับ ผู้นำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคอนแฝก และ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแฝก ผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีภาวะความเป็นผู้นำ มีจรรยาบรรณ มีจิตอาสา ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ เล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้สูงอายุในทุกรูปแบบ และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีภาวะความเป็นผู้นำตลอดมา ตั้งแต่มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นมา โดยชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานมาได้จนถึงปัจจุบัน เป็นเพราะการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ซึ่งความเข้มแข็งของผู้นำสามารถทำให้ชมรมผู้สูงอายุตำบลคอนแฝกมีการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาภา ขำสุวรรณ (2550:137) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการกิจการชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำมีความสำคัญมากในการที่จะนำพาให้ชมรมมีความเจริญก้าวหน้าและสามารถดำเนินกิจการได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของชมรม พบว่า ผู้นำ มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี

พรประสาผล (2543:123) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ ในชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร สามารถสังเกตได้จากคุณภาพของผู้นำในองค์กรนั้น ๆ ดังนั้น หากผู้นำมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ย่อมมีส่วนสนับสนุนให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือเข้มแข็งในที่สุด

ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถพึ่งตนเองได้โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมาตั้งแต่มีการจัดตั้งชมรมขึ้นมา โดยมีการแสวงหาแหล่งทุนภายนอกและแหล่งทุนในพื้นที่มาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ได้รับงบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ดอนแฝก จากการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงินเดือนละ 6,500 บาท และมีกองทุนของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกร่วมด้วย อีกทั้งยังได้รับเงินสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ยังมีรายได้จากชมรมกลองยาวของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในการไปแสดงที่ต่าง ๆ จะได้รับค่าตอบแทนมากก็นำมาเข้าชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงเงินบริจาคต่าง ๆ ซึ่งการที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกสามารถเลี้ยงตนเองได้ ทำให้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวี แก้วสุกใส (2545:69) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุวัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า ชมรมมีการระดมทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม โดยมีแหล่งที่มาจากราชการและการร่วมระดมทุนภายในชุมชนเอง ซึ่งการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนนั้น มาจากการที่ชุมชนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เจตนารมณ์และการดำเนินงานของชมรมจึงเกิดการสนับสนุนขึ้น และทำให้ชมรมผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้

ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกให้ความสำคัญกับการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ซึ่งการประสานงานของทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย โดยแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ซึ่งการประสานงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ส่วนหนึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลา และทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เป็นไปแนวทางเดียวกัน ซึ่งถือว่าการจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้งานและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานให้เกิดความสามัคคี และจะสามารถลดข้อขัดแย้ง รวมถึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับ สมพิศ โห้งาม (2549:90) ได้กล่าวว่า การประสานงานเป็นหัวใจของกิจกรรม การประสานงานที่ดีจะไม่ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง ความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเกิดความสามัคคี และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูติมา สมประสงค์ (2547:20) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง

แนวทางการพัฒนาการประสานงานระหว่างองค์กรเพื่อช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ได้กล่าวถึงการประสานงาน คือ การที่บุคคลขององค์กรได้ร่วมมือร่วมใจในการจัดระเบียบวิธีการทำงาน และจัดกลไกต่าง ๆ ขององค์กรและทรัพยากรการบริหารเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานตามข้อบังคับของชมรมผู้สูงอายุ

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานตามข้อบังคับโดยมีการประชุม คณะกรรมการและสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับ ซึ่งสมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ จะมีการแจ้งและรับทราบ รายรับ - รายจ่าย ผลการดำเนินการต่าง ๆ และยังสามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมได้ รวมถึงการจัดทำบัญชีเพื่อให้การดำเนินงานจึงมีความโปร่งใส และสมาชิกเคารพในกฎระเบียบของชมรม โดยชมรมผู้สูงอายุควรจะมีการประเมินผลงานของชมรมร่วมกันเนื่องจากจะได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ปัญหา และความต้องการของทุกหน่วยงานรวมถึงผู้สูงอายุ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้มีการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการตามข้อบังคับจะเป็นแบบแผนในการวางแผนแนวทางในการปฏิบัติงานในชมรมผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สุวรรณทา (2549:115) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามข้อบังคับหรือนโยบายที่ได้รับ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อร่าม กล้าวิจารณ์ (2550:130) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามข้อบังคับโดยทุกหน่วยงานจะต้องปฏิบัติเหมือนกัน มุ่งหมายเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการปฏิบัติตามข้อบังคับจึงเสมือนแนวทางที่จะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐาน

3. แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุเกิดจากการรับทราบการมีชมรมผู้สูงอายุและกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ 1. ผู้สูงอายุมีการรับทราบการมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมของชมรมจากเจ้าหน้าที่ของชมรม เนื่องจากเคยมาใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก 2. ผู้สูงอายุมีการรับทราบการมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมของชมรมจากเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกชมรม โดยจากการมีสัมพันธ์ภาพที่ดี และจากการพูดคุยกัน 3. การรับทราบรายละเอียดการมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมของชมรมจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ซึ่งทุกคนในหมู่บ้านสามารถรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ของชุมชนจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

สุรรัตน์ กุมารี (2540:57) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุดกับต่ำสุด ผลการศึกษาพบว่า การมีกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทราบมาจากเพื่อนการรับทราบชมรมจากเจ้าหน้าที่ การรับทราบชมรมจากเพื่อนบ้าน ซึ่งผู้สูงอายุในพื้นที่นี้จะนำรายละเอียดเกี่ยวกับชมรมไปบอกแก่เพื่อนบ้าน ประกอบกับมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจึงทำให้ผู้ที่ได้รับทราบรายละเอียดสนในและต้องการเข้าเป็นสมาชิกชมรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ระวิ แก้วสุกใส (2545:66) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุวัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า วิธีการที่สมาชิกได้รับข่าวสารมากที่สุดคือการรับฟังจากหอกระจายข่าว เนื่องจากบ้านเรือนจะอยู่กันเป็นกลุ่ม เมื่อประกาศเสียงตามสายในชุมชนจึงได้ยินกันทุกหลังคาเรือน จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และพบว่าแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายในของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวของผู้สูงอายุมี 4 ปัจจัย ได้แก่ 1. ความสนใจส่วนตัว 2. ความต้องการส่วนตัว ต้องการความสุข ความสนุกสนาน การพบปะเพื่อนฝูง ทำให้สามารถคลายความเหงา และความกังวลใจได้ และคลายความเครียดได้ 3. ความชอบส่วนตัวในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางชมรม 4. การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่ง ทิพย์สุดา ไชยพฤกษ์ (2552:40) กล่าวว่า แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ การที่บุคคลได้มองเห็นคุณค่าในการกระทำใด ๆ ด้วยความเต็มใจ เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจและเชื่อมั่นว่าถ้าบุคคลเกิดแรงจูงใจประเภทนี้ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรรัตน์ กุมารี (2540:62-63) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุดกับต่ำสุด ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกชมรมส่วนใหญ่ คือ ได้มีเพื่อน สนุกสนาน ได้ความรู้ ด้านสุขภาพ และสังคมปัจจุบันครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวลดน้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว เกิดความว้าเหว่ จึงเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

แรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายนอกของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มี 4 ปัจจัย ได้แก่ 1. การบริการตรวจสอบสุขภาพ 2. กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนาประเพณีและวัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการกุศล กิจกรรมท่องเที่ยว และกิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์ 3. การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น การเลี้ยงอาหารและแจกเสื้อผ้าและบริการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 4. การได้รับการยอมรับ ซึ่งทิพย์สุดา ไชยพุกษ์ (2552:40) กล่าวว่า แรงจูงใจภายนอก คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา และต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาไว้ภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลไม่พึงปรารถนา เช่น คำติชม เกียรติยศ ชื่อเสียงการได้รับการยอมรับ ฯลฯ แรงจูงใจนี้ ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม การยกย่อง การได้รับการยอมรับ ฯลฯ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวีร์รัตน์ กุมาริ (2540: 64-65) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุดกับต่ำสุด ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกชมรม คือ ได้เข้ากองทุนฌาปนกิจ ได้ความรู้ด้านสุขภาพ ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และการเข้าเป็นสมาชิกชมรมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายนอกจากผู้ที่เข้ากองทุนฌาปนกิจจะต้องจ่ายเงินช่วยเหลือเมื่อมีสมาชิกชมรมที่เข้ากองทุนเสียชีวิตลง

จากการศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก พบว่า การเข้าร่วมชมรมของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกประกอบด้วยแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก โดยจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจของผู้สูงอายุนั้น เกิดจากความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (สิริอร วิชชาวุฒและคณะ, 2552:253) โดยกล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ได้แก่

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น

โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้สูงอายุที่มีแรงจูงใจในการมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ เนื่องจากทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีบริการตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้น บริการอาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค และมีการแจกเสื้อผ้า อีกทั้งยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความสุข ความสนุกสนาน ความสบายใจ การคลายความเครียด จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุสนใจมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Security or safety needs) ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครองจากภัยอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น

โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้สูงอายุที่เกษียณอายุ หรือไม่ได้ทำงานแล้วก็ต้องการความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต จึงได้มาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุเพราะเห็นว่าชมรมผู้สูงอายุสามารถเป็นที่พึ่งให้กับผู้สูงอายุได้

3. ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ (Affiliation of acceptance needs) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความต้องการได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้สูงอายุที่เคยทำงานและเคยมีความสำคัญในสังคม เมื่อเกษียณอายุ หรือไม่ได้ทำงานแล้ว อาจเกิดความว้าเหว เจ็บเหงา ไม่ได้เป็นที่ต้องการของสังคม สิ่งเหล่านี้จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ เพื่อต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม

โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้สูงอายุที่เคยทำงานและเคยมีความสำคัญในสังคม เคยได้รับการยกย่องและนับถือจากสังคม เมื่อเกษียณอายุหรือไม่ได้ทำงานแล้วทำให้รู้สึกว่าคุณค่าไม่มีคนสนใจ ไม่มีคนเคารพยกย่อง จึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ เนื่องจากการได้มาเข้าร่วมชมรมทำให้ได้มาเจอผู้คนและได้รับการยกย่องจากผู้อื่น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นต้น

โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่าการประสานงานมีการประสานงานร่วมกันจากหลายหน่วยงาน เพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ซึ่งอาจจะเพิ่มช่องทางการประสานงานที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อความรวดเร็วและให้ทันต่อยุคสมัยในปัจจุบัน

2. จากการศึกษาพบว่าชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกยังไม่มีการประชุมผลความพึงพอใจ หลังจากจัดกิจกรรม จึงควรให้ความสำคัญกับการประชุมผลความพึงพอใจของผู้สูงอายุหลังจากมีการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการ ความพึงพอใจ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุ และจะได้หาแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สูงอายุ

3. จากการศึกษาพบว่าบุคลากรในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือผู้ปฏิบัติ มีความสำคัญในการผลักดันให้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกประสบความสำเร็จ โดยบุคลากรทำงานโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนในการทำงาน จึงควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ รวมถึงการสร้างคุณค่าในตนเองสำหรับการทำงานเพื่อผู้อื่น ซึ่งจะสามารถทำให้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเป็นไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน

4. จากการศึกษาพบว่างบประมาณที่ทางรัฐจัดสรรให้มีไม่เพียงพอเท่าที่ควร รัฐจึงควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณให้แก่ชมรมผู้สูงอายุให้มากขึ้น สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้ชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น รวมถึงทำให้ผู้สูงอายุมีการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5. รัฐควรให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุ เพื่อให้มีการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เพื่อที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ สำหรับการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

2. ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อที่จะสามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาดำเนินการแก้ไข เพื่อให้ชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

3. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงควรมีการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์มากที่สุด

รายการอ้างอิง

- กรรณิกา เจริญลักษณ์. (2545). “บทบาทของผู้สูงอายุในฐานะเป็นผู้ให้การสนับสนุนแก่สังคม: ศึกษาเฉพาะกรณี ชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรรณิกา พันธ์อำพล. (2535). **การบริหารกิจการนักเรียน**. ยะลา: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา.
- ไกรวุธ พนมพงษ์. (2544). “แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด กับ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด.” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ :สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- จรินทร์ คงศรีเจริญ. (2547). “ปัจจัยแห่งความสำเร็จสำหรับการบริหารจัดการงานรับเหมา ก่อสร้างชลประทาน.” วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- จิตติมา อัครฉัตรพงศ์ (2556). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. เอกสารประกอบการสอน สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จุฑาทิพย์ อภิรมย์. (2537). “ข้อเท็จจริงและทัศนคติการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมของผู้สูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเทศบาลเมืองนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนาภา ขำสุวรรณ. (2550). “การจัดการกิจการชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา.” มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชนิดา เพชรทองคำ. (2542). “การวิเคราะห์องค์ประกอบแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชัยพร พิบูลศิริ และคณะ. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดสวัสดิการของชุมชน**
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เทพเพ็ญวานิตย์.
- ชุตินา สมประสงค์. (2547). “แนวทางการพัฒนาการประสานงานระหว่างองค์กรเพื่อช่วยเหลือหญิง
และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการบริหารและ
นโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงศักดิ์ มีชัย. (2544). “กระบวนการมีส่วนร่วมในชมรมผู้สูงอายุบ้านป่าขาม อำเภอปาย จังหวัด
แม่ฮ่องสอน.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพย์สุดา ไชยพุกฤษ. (2552). “แรงจูงใจในการเรียนรู้ของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ เพื่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารและ
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นิรมล อินทฤทธิ์. (2547). “พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุ
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรลุ ศิริพานิชและคณะ. (2539). “ชมรมผู้สูงอายุ : การศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม.”
กรุงเทพฯ : วิญญาน.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2540). **คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บุญลือ วันทายนต์.(2537). ข้อมูลวันสำคัญโครงการปรีดยงค์วัฒนธรรมไทยและแนวทางในการจัด
กิจกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. “ประวัติวันผู้สูงอายุ”
ว.กสค. (เม.ย. 2535) 7 พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9 .2539. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดย
คณะกรรมการฝ่าย花木มูลนิธิสวนหลวง ร.9
- ปริญญา แก้วทองค์. (2552). “การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา ชมรม
ผู้สูงอายุโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี.” วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต หมวดวิชาการปฏิบัติงานตรง ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเสริฐ สุวรรณทา. (2549). “ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปานหทัย ปานสิทธิ์. (2554). “รูปแบบและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในอำเภอปากพะยูน
จังหวัดพัทลุง.” มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ปารีชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2543). “รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการและเทคนิคการทำงาน
ของนักพัฒนา.” กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พรรณธิดา บุญพิทักษ์. (2548). “การพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ในสังกัด
สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนามัย
ครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พูนสุข สีตะปะดล. (2550). “บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี.” ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพ็ญประภา อริยะสุข. (2553). “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุก่อน
กำหนดของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงไฟฟ้าพระ
นครใต้.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
ภาควิชามนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พงศ์ศักดิ์ กาญจนภักดิ์. (2545). “แรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.”
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญศรี วัชรทายทอง. (2553). “การศึกษาการดำเนินงานและการจัดการความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ
ของชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา.” รายงานการศึกษาระดับปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2542) **การงบประมาณ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิรมย์ จงคำอาจ. (2545). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม
ผู้สูงอายุในชนบทภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มงคล ไบแสง. (2553). “การบริหารกระบวนการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร
เชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2557). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ
: อมรินทร์ พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ระวิ แก้วสุกใส. (2545). “ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุวัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน.” การค้นคว้าอิสระปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลำพูน อิงคภากร. (2550). “ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านสุขอนามัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลัดดาวรรณ กอมณีย์. (2554). “การประยุกต์กระบวนการกลุ่มและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการชมรมผู้สูงอายุ ตำบลคำโพน อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วันสนันท์ แฮคคำ. (2553). “การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ชุมชนเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณนิภา นาควัฒน์. (2548). “ความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านสุขภาพของชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจิตรา เปรมปรี. (2550). “ความศรัทธาในพุทธศาสนากับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2542). TQM วิธีสู่องค์กรคุณภาพยุค 2000. กรุงเทพฯ:TPA Publishing.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2546). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ พี กราฟิค ดีไซน์ และการพิมพ์ จำกัด.
- สมบูรณ์ บุญประสาน. (2558) **เรื่องเล่าดีๆ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม**. และความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านชมรมผู้สูงอายุ ชมรม อสม. และโรงเรียนบ้านคลองบางกระจัน ตำบลดอนแฝก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.
- สมพิศ ไห้งาม. (2549). **การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน**. ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมภพ อาจชนะศึก. (2553). “แนวทางการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. (2548).

คู่มือชมรมผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: บึก พอยท์.

สัมพันธ์ เตชะอจิกและวิเชียร แสงโชติ. (2540). **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน.** กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

สายใจ ชัยสงคราม. (2545). “ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สิริอร วิชชาวุธ. (2552). **จิตวิทยาทั่วไป.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุกัญญา บุญวิเศษ. (2553). “ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองคู อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุภัทร ขจรมาตบุษย์. (2540). “แนวโน้มการพึ่งตนเองของชุมชนชนบทไทยใน 25 ปี ข้างหน้า (2539 – 2563).” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรเดช จอจวรรณศิริ. (2555). “Luther Gulick And his work POSDCoRB”. กรุงเทพฯ. ทริสอะคาเดมี.

สุรรัตน์ กุมารี่. (2540). “การศึกษาลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุดกับต่ำสุด.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

แสวง ขาวแก้ว. (2543). “การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเพื่อการส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดแพร่.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557.** กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). **การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557.** กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

หทัยกาญจน์ ไตรวิเชียร. (2543). “การนำนโยบายการจัดการทรัพยากรทางทะเลไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีปลาเกะตัก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อร่าม กล้าวิจารณ์. (2550). “การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วย
มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อัญชลี พรประสาทผล. (2543). “ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนแออัด
ของกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารี พันธุ์มณี. (2540). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ:ต้นอ่อน.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ - นามสกุล
2. เพศ
3. อายุ
4. อาชีพ
5. สถานภาพการสมรส

ส่วนที่ 2 เรื่อง การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก

1. ชมรมผู้สูงอายุเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. ชมรมผู้สูงอายุก่อตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด
3. ใครเป็นแกนนำในการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุ
4. ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการก่อตั้งชมรมและ
การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุอย่างไร
5. โครงสร้างและระเบียบของชมรมผู้สูงอายุเป็นอย่างไร
6. ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการหาแหล่งทุนหรือ
บริหารเงินทุนของชมรมอย่างไร
7. กิจกรรมหลักของชมรมมีกิจกรรมอะไรบ้าง
8. ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของ
ชมรมอย่างไร
9. มีปัญหาใดบ้างที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมหลักของชมรม
10. ชมรมมีการดำเนินงานจัดกิจกรรมอย่างไรที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุ
สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
11. แต่ละตำแหน่งในชมรมผู้สูงอายุมีหน้าที่แตกต่างกันอย่างไร
12. การดำเนินงานมีหน่วยงานใดที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดชมรมผู้สูงอายุ
13. แต่ละหน่วยงานมีความสำคัญอย่างไรในการจัดกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินงานประสบ
ความสำเร็จ

14. ชมรมได้รับการช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากเครือข่ายต่าง ๆ อย่างไร
15. มีการติดตามการดำเนินงานของชมรมในแต่ละครั้งว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่
16. อ.บ.ต. เป็นส่วนสำคัญในการการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ อย่างไร
17. อะไรคือความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 เรื่อง ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตอนแฝก

1. ใครเป็นผู้ก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุตอนแฝก รวมถึงโครงสร้างของ อ.บ.ต. ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมสามารถที่จะสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
2. ระบบบริหารจัดการของ อ.บ.ต. มีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนการบริหารงานของชมรมผู้สูงอายุอย่างไร
3. ผู้บริหารและสมาชิก อ.บ.ต. ที่ดูแลทางด้านชมรมผู้สูงอายุมีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุอย่างไร
4. อ.บ.ต. เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนรายได้ต่อการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุอย่างไร
5. การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุมีจรรยาบรรณ ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำอย่างไร
6. การดำเนินกิจกรรมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุอย่างไร
7. มีการแสวงหาแหล่งทุนภายนอก และแหล่งทุนในพื้นที่มาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร
8. มีการประสานงานและทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสมาชิกชมรมอย่างเป็นระบบอย่างไร
9. การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องของกิจกรรมและสามารถให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างไร
10. มีความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติสมาชิกเคารพในกฎ ระเบียบของชมรมอย่างไร
11. มีวิธีการอย่างไรให้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ

ส่วนที่ 4 เรื่อง แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลตอนแฝก

1. เหตุผลที่ทำให้ท่านตัดสินใจเป็นสมาชิกชมรม
2. ท่านได้รับการชักชวน หรือทราบเกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุอย่างไร
3. ท่านคิดว่าผู้สูงอายุควรเข้าร่วมชมรมหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านมีความสนใจในเรื่องใดในการเข้าร่วมชมรม

5. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรในการเข้าร่วมชมรม
6. กิจกรรมของชมรมมีกิจกรรมอะไรบ้าง
7. ท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมและพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
8. กิจกรรมมีความหลากหลายสอดคล้องตามความต้องการของสมาชิก หรือไม่ อย่างไร
9. การเข้าร่วมชมรมทำให้เกิดปัญหา หรือขัดแย้งกับครอบครัวหรือไม่ อย่างไร
10. การเข้าร่วมชมรมทำให้ต้องหยุดงาน/เสียรายได้ หรือไม่ อย่างไร
11. การเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมสะดวกหรือไม่ อย่างไร
12. ชมรมมีการดำเนินงานจัดกิจกรรมอย่างไรที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุสนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
13. ชมรมผู้สูงอายุมีประโยชน์ต่อผู้สูงอายุอย่างไร
14. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ
15. ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นในการดำเนินงานในชมรมหรือไม่
16. ท่านรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมประสบความสำเร็จ
17. การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุมีจรรยาบรรณ อย่างไร
18. มีการแสวงหาแหล่งทุนภายนอก และแหล่งทุนในพื้นที่ มาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร
19. มีการประสานงานและทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสมาชิกชมรมอย่างเป็นระบบ อย่างไร
20. การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องของกิจกรรมและสามารถให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างไร
21. การมีอุดมการณ์พื้นฐานร่วมกันของสมาชิกร่วมคิดร่วมทำ และมีการประเมินผลงานชมรมร่วมกันหรือไม่
22. มีความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติสมาชิกเคารพในกฎ ระเบียบของชมรม อย่างไร
23. เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ท่านสนใจจะเข้าร่วมชมรม
24. เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ท่านไม่สนใจจะเข้าร่วมชมรม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	สิริวัลลี พุกษาอุดมชัย
ที่อยู่	176/26-27 ตำบลท่าเรือ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี 71130
ที่ทำงาน	22 ถนนบรมราชชนนี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย โรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2553	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2560	กำลังศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2554 - 2555	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กระทรวงวัฒนธรรม
พ.ศ. 2555 - ปัจจุบัน	นักบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

